

Celje - skladišče

D-Per

214/1976

1119760650,21/22

COBISS

St. 21-22
Leto XXVI.
26. 11. 1976

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI EMO CELJE

Devetmesečno poslovanje

Naši sodelavci, ki se ukvarjajo s podatki o našem gospodarstvu, so izdelali temeljito analizo gospodarskega poslovanja v devetih mesecih letošnjega leta. Analiza je izdelana za celotno OZD in za vsako posamezno TOZD.

Iz opisa splošne problematike je marsikaj razvidno in nas spominja na gospodarske probleme o katerih smo v letošnjem letu že večkrat pisali.

V tretjem četrtletju letošnjega leta so se težave pri plasmanu naših izdelkov omilile oziroma z oživljajočimi gospodarskimi ukrepi je koncem III. kvartala povprševanje preseglo poudbo. Ogromno težav je povzročilo pomanjkanje pločevine s strani Železarne Skopje. Sedanje oživljanje odnosno konjunktura se praktično nanaša na vse naše izdelke, ki jih trenutno tudi vsem primanjkuje. Največ novosti pri izdelkih je bilo letos realizirano v TOZD Posoda, kjer je bilo precej razširitve asortimana in nekaj popolnoma novih izdelkov. V TOZD TOBI so osvojili kombinirani kotel za etažno centralno ogrevanje Central 20, sušilnik za perilo, klimatizer TOBI 3200 in dimno cev 1000 mm. Pri cijo Emoterm radiatorjev na pri-radiatorjih smo izvedli modifikaključno višino Trika radiatorjev in osvojili proizvodnjo veznih kanalov za Emoterm radiatorje. Pri specialnih toplovodnih kotlov več-kotlih se izpopolnjuje asortiman jih zmogljivosti, izdelali so pa tudi konternejsko kotlarino.

Proizvodnja

Vrednost proizvodnje smo dosegli le 75 % po količini, to je dosti manj kot je predvideno z gospodarskim planom. Glavni razlog nedoseganja plana v zadnjem kvartalu je bilo občutno pomanjkanje pločevine, predvsem v TOZD posoda.

Prodaja

Prodajo smo dosegli 82 % na plan, na lansko leto pa presegli za 10 %. Krizna situacija, ki je bila značilna za prvo polovico leta, se je v tretjem kvartalu precej izboljšala.

Zaloge gotovih izdelkov so se občutno zmanjšale in znašajo 30. 9. 1976 97.797.000 din; nasproti lanskemu letu so se zmanjšale za ca. polovico. Tudi pri izvozu beležimo lepe rezultate, saj smo plan izvoza presegli za 26 %, nasproti lanskemu letu pa smo ga presegli za 63 %. Iz regionalne strukture izvoza je razvidno, da povečujemo izvoz v države v razvoju.

Nabava in uvoz

V prvih devetih mesecih letošnjega leta je znašala nabava 201.490.192 din. Od celotne nabave smo nabavili doma 72,2 % ter izvozili za 27,8 %. Struktura našega uvoza je usmerjena iz zahodnih

držav, predvsem iz Zvezne republike Nemčije. Stroški poslovanja so v močnem porastu nasproti doseženi proizvodnji. Izrazito povečanje stroškov je predvsem pri materialu. Na absolutno veliko porabo materiala je prav gotovo vplivala nizka proizvodnja (male serije), pomanjkanje določenih dimenzij materialov ter veliki izmet. Tudi osebni dohodki so glede na plan prekoračeni.

Celotni dohodek in njegova delitev

Celotnega dohodka smo dosegli 83 % na plan in ga presegli za 10 % na lansko leto. Posledica nedoseganja plana celotnega dohodka je negativen finančni rezultat, ki znaša po fakturirani realizaciji 40.214.000 din izgube ter po plačani realizaciji 69.159.000 din izgube. Nastala izguba je v prvi vrsti zaradi prenizke realizacije. Najslabši rezultat izkazuje TOZD Posoda, TOZD Bistrica in TOZD Odpreski.

Za zaključek lahko napišemo le to, da je položaj zelo kritičen in bodo potrebni maksimalni naporji zaposlenih, da se obstoječe stanje sanira.

(Glej tabelo na 2. strani)

Kratek pregled poslovanja TOZD Tovarna frit

Iz podatkov je razvidno, da je TOZD v letošnjem letu sorazmerno slabo posloval. Finančni rezultat se je v primerjavi s I. polletjem 1976 sicer nekoliko izboljšal, kar je odraz večjih naporov na prodajnem tržišču, vendar še ni zadovoljiv. Da bi se to stanje izboljšalo je potrebno sprejeti akcijski program, ki naj bi obsegal naslednja področja:

— še nadalje vlagati maksimalne napore za večji plasman predvsem frit z boljšim pokritjem;

— še naprej raziskovati tržišče in iskati možnosti razširitve proizvodnega programa;

— prikazati celotnemu kolektivu TOZD v kakršnem stanju se TOZD nahaja in tako prek samoupravnih delovni hskupin vzpodbuditi skrb slehernega člana za omilitev tega;

— vzbujati skrb za zniževanje stroškov;

— nenehno krepiti samoupravo in delovno zavest vseh članov kolektiva;

(Nadaljevanje na 2. strani)

29. november, dan republike

Vsako leto praznujemo naš največji praznik 29. november — dan republike — kot največji in najpomembnejši praznik naših narodov in narodnosti. Na ta dan leta 1943 je odjeknila v svet novica o sklepih AVNOJ.

Naša domovina je vzklikla iz krvavega boja za svobodo v katerem je dalo svoja življenja milijon sedemstotisoč žrtev, ki nas zadolžujejo, da čuvamo bratstvo in enotnost naših narodov, našo svobodo, samoupravljanje in neuvrščeno politiko in da nenehno krepimo našo obrambno moč tako, da bomo pripravljeni vsak trenutek vrniti udarec tistemu, ki bi se drznil ponovno napasti naše ljudstvo, da bi ga zaslužnil in mu odvzel tisto, kar je najsvetejše za človeka — svobodo.

Delegati na II. zasedanju AVNOJ

Kot nekoč, tako so tudi še danes in bodo v bodoče za nas vse pomembne besede, ki jih je v dobi razvoja nove Jugoslavije povedal naš tovariš TITO: »Delajmo, kot da bi bil še sto let mir, pripravljajmo se, kot da bi bila jutri vojna«.

V povojni dobi smo dosegli ogromne gospodarske, kulturne in politične uspehe. Bili smo in smo tudi še danes sposobni premagati vse težave. Z novo ustavo in zakonom o združenem delu nam je omogočeno vse kar si želimo, zato moramo še bolj krepko in smelo korakati v naš razvoj in storiti vse, da bo naša produktivnost dela taka kot si vsi želimo, kajti od tega je odvisna naša bodoča blaginja in varnost pred vsemi tistimi, ki bi radi našo domovino izbrisali iz zemljevida, jo razkosali in ustvarili pogoje mračnjaštva, suženjstva in zatiranja človeka po človeku.

Naša domovina, je domovina svobodnih ljudi, domovina samoupravljalcev, neuvrščena, svobodna in neodvisna. Da bo taka tudi ostala in se razvijala, sta nam porok naša Zveza komunistov in naš delavski razred, ki sta bila vedno in bosta tudi v bodoče v prvih vrstah v boju za svobodo in napredek vseh naših narodov in narodnosti. Vsem nam pa je globoko v srce vklesano ime TITO, kar pomeni svobodna in veličastna naša ljubljena domovina.

Devetmesečno poslovanje

(Nadaljevanje s 1. strani)

— pristopiti k izdelavi dokumentacije za zvišanje cen nerentabilnim fritam.

DS se priporoča, da se razdobje, ki je še pred nami, sprejme kot izredno stanje, v katerem naj bi se

rigorozno postopalo proti vsem, ki bi nalog v zvezi z realizacijo akcijskega programa ne izvrševali, ker bomo le tako s skupnimi močmi ob veliki delovni, samoupravni in politični zavesti dosegli pozitivni rezultat, kar je cilj in naloga nas vseh.

Vrednost v 000 din

ELEMENTI	Doseženo 1.—9./75	Plan 1.—9./76	Doseženo 1.—9./76	Indeks 3:2	3:1
0	1	2	3	4	5
Celotni dohodek po plačani realizaciji	—	—	644.361	—	—
Celotni dohodek po fak. realizaciji	627.818	829.931	690.770	83	110
Družbeni proizvod	184.894	267.749	172.343	64	93
Amortizacija	22.905	37.638	25.070	67	109
Dohodek po plačani realizaciji	—	—	118.328	—	—
Dohodek po fakturirani realizaciji	161.989	230.111	147.273	64	91
Zakonske in pogodbene obveznosti	41.397	54.748	36.191	66	87
Osební dohodki	125.800	157.471	150.188	95	119
Fin. rezultat po plačani realizaciji	—	—	69.159	—	—
Fin. rezultat po fakturirani realizaciji	— 6.289	16.444	40.214	—	—
Proizvodnja — ton	19.181	20.835	15.681	85	82
Proizvodnja v 000 din	620.224	881.923	660.599	75	107
Realizacija	616.868	831.696	680.896	82	110
Izvoz v S v S	2.584.120	3.345.000	4.209.674	126	163
Povprečni OD neto na zaposlenega	3.005	3.463	3.378	98	112
Povprečno število zaposlenih	3.545	3.538	3.450	98	97

Tovarna posode

Iz opisane problematike je razvidno, da se TOZD nahaja v kritičnem stanju. DS TOZD ponovno predlagamo, da sprejme sklep o uvedbi izrednega stanja. Pristopiti naj se takoj k izdelavi in realizaciji programa sanacije TOZD. Sanacijski program naj vsebuje konkretne naloge za posamezne strukture z nepreklicnimi roki za izvedbo teh.

Sanacija naj bi zajela predvsem naslednja področja:

1. Izvesti selekcijo asortimana po ABC metodi in proizvajati le proizvode z A in delno B klasifikacijo.

2. Prodajo usmeriti predvsem na domače tržišče.

3. Prikazati celotnemu kolektivu TOZD v kakem stanju se TOZD nahaja in vzpodbuditi prek samopravnih delovnih skupin večjo skrb slehernega člana kolektiva za odpravo penečega stanja.

4. V zvezi s pomanjkanjem delovne sile poiskati možnost premikov znotraj TOZD.

5. V proizvodnjo vnesti več tehnološke in delovne discipline.

6. Potrebno je izvesti akcijo za prodajo desortiranih zalog gotovih izdelkov, ki predstavljajo za TOZD težko finančno breme.

7. Vzbujaati skrb za zniževanje stroškov na vsakem koraku.

8. Poostriiti disciplino in odgovornost na vseh ravneh in rigorozno ukrepati proti vsem, ki se akciji ne bodo podredili.

9. Poskrbeti za večjo informiranost o vsem kar vpliva na poslovanje TOZD.

10. Formirati teame, ki bodo v posameznih primerih takoj stopili v akcijo za odpravo posameznih problemov.

11. Proučiti možnost večjega deleža direktne prodaje detajlistom, ker se s tem prihrani 8 % maržo.

Da bi sanacija resnično zaživela takoj, predlagamo DS TOZD, da za posamezna področja določi nosilce nalog, ki morajo na prihodnji seji DS TOZD poročati konkretno, kaj so za posamezna področja naredili.

Ponovno poudarjamo, da je stanje TOZD kritično, zato menimo, da so zgoraj navedeni ukrepi nujni.

Tovarna radiatorjev

Poslovanje v TOZD radiatorjev je potekalo v okviru postavljenih planskih ciljev — proizvodnja kot prodaja sta v celoti realizirani. Glede na lansko enako obdobje pa je proizvodnja presežena in sicer po količini za 7 %, po vrednosti pa 19 %, prodaja je po vrednosti večja za 21 %, po količini pa ca. 10 %. Uspeh v proizvodnji je še boljši, kot ga navaja gornji odstotek, in sicer zato, ker je TOZD uspel realizirati omenjeno proizvodnjo ob 6 % nižji povprečni zaposlenosti, kot je bila v lanskem enakem obdobju. Ta rezultat nam pove, da je TOZD letos produktivnejši (na zaposlenega je letos proizvedel

24.789 kg, lani pa 21.605 kg radiatorjev). To pa nas naj vzpodbuja k še večji produktivnosti, saj vemo, da jugoslovansko tržišče nudi precejšnje oziroma velike količine radiatorjev, zaradi česar je konkurenca postala že precej močna, tej pa bomo kos le, če bomo trgu nudili naše izdelke po čim nižji ceni ter z visoko kvaliteto in solidno postrežbo.

Tovarna kotlov

Proizvodnja TOZD Kotli ni realizirana po zastavljenih ciljeh zaradi nekaterih težav. Proizvodnja je količinsko dosežena 77 %, vrednostni indeks je nekoliko boljši in znaša 90 %. Glede na lansko enako obdobje je proizvodnja po količini večja za 17 %, po vrednosti pa 41 %. Večji indeks vrednostne proizvodnje je pripisati kvalitetnejšemu asortimanu izdelkov.

Izkoriščenost delovnega časa je glede na enako časovno obdobje v letu 1975 precej slabše, saj so se izostanki precej povečali, in sicer za 2,1 %, zlasti pa boleznine do in nad 30 dni.

Kljub nedoseženi proizvodnji je TOZD realiziral celotni dohodek v zadovoljivi višini ter tako ustvaril pozitiven finančni rezultat.

Tovarna odpreskov in avtokoles

V prvih treh mesecih je TOZD Odpreski v celoti realiziral planske cilje v proizvodnji in realizaciji. V naslednjih mesecih pa so se pojavile številne težave v proizvodnji kot pri prodaji. Prodaja in proizvodnja sta zmanjšani zaradi TAM kot glavnega odjemalca odpreskov in avtokoles, ki je močno znižal naročila. Ostali odjemalci odpreskov pa so po količini in vrednosti zelo majhni in bistveno ne vplivajo na znižanje prodaje in proizvodnje.

Poleg omenjenih težav so nastopali problemi še pri sami proizvodnji ter povzročili precejšen izpad zaradi:

- nepravčasne oskrbe s proizvodnim materialom,
- slabe kvalitete materiala,
- zastarelosti strojnega parka,
- nepravčasnega popravila orodij ter strojev.

Zaradi zgoraj omenjenih težav je proizvodnja dosežena samo 85 % po količini, po vrednosti pa je rezultat še slabši in znaša 82 %. Glede grup dosegajo kolesa 90 %, odpreski pa so zelo močno pod planom in dosegajo komaj 68 % proizvodnje na gospodarski plan. V primerjavi na lansko obdobje smo letos dosegli približno enako proizvodnjo, zato o produktivnosti ne moremo govoriti.

Izkoriščenost delovnega časa je precej slabša kot v letu 1975, izostanki so se v strukturi povečali za 1,4 %, predvsem so v močnem porastu boleznine do 30 dni.

Tovarna TOBI

V tretjem kvartalu se je položaj v TOZD TOBI precej izboljšal (zmanjšane izgube), kar je posledica višje realizacije. Kljub vsemu pa je položaj TOZD še vedno kritičen in bo potrebno podvzeti vrsto ukrepov, da se položaj sanira.

Proizvodnjo je dosegel TOZD TOBI le 49 % po količini ter po

vrednosti le 45 % na plan. Navedeni rezultati so porazni, ki pa izhajajo delno iz nizke realizacije v prvem polletju, nepravčasne dobave materialov (litina, klimatizerji). Tudi proizvodnja klima omar še ni stekla, kot bi morala, ker ni bila pravočasno osvojena. Precej težav je bilo tudi pri proizvodnji okenskega klimatizerja, ki ni bil najbolj kvalitetno izdelan, vendar je TOZD uspela sedaj pomanjkljivosti pri izdelavi le-tega odstraniti, tako da bo proizvodnja sedaj lahko nemoteno proizvajala. Na sploh pa lahko rečemo, da se bo morala TOZD hitreje prilagajati tržnim zahtevam in potrebam.

Realizacija je dosežena le 56 % nasproti planu, nasproti lanskemu letu pa je presežena za 13 %. Posledica tako nizke dosežene realizacije so v težavah, ki izhajajo iz drugega kvartala, zaradi uveljavitve novega zakona o zavarovanju plačil in o plačani realizaciji.

V tretjem kvartalu se je povpraševanje po izdelkih TOBI močno povečalo, tako da proizvodnja ni mogla tako hitro slediti potrebam prodaje.

Zaloge gotovih izdelkov so se močno zmanjšale in znašajo 30. 9. 1976 le, 22.713.000. din. Seveda so tako nizke zaloge posledica zmanjšane proizvodnje.

Stroški proizvodnje se ne gibljejo v višini dosežene proizvodnje, predvsem material in osebni dohodki. Proizvodnja v malih serijah terja tudi večjo porabo materiala na enoto proizvoda. Zakonske in pogodbene obveznosti so dosežene le 57 %, ker smo predvideli višje kredite in tudi ostale obveznosti bi bile višje, če bi izpolnjevali plan.

Povprečni osebni dohodek znaša za devet mesecev 3.258 din (z regresom) v lanskem letu pa so znašali 2.721 din.

Celotni dohodek je dosežen le 57 % zaradi vzrokov, ki so bili že prej navedeni. Posledica tega pa je izguba.

Zaradi kritičnega stanja v katerem se TOZD nahaja bo potrebno sprejeti konkretne ukrepe za sanacijo nastalega stanja.

Orodjarna

Podatki kažejo, da je orodjarna v celoti dosegla predviden proizvodni plan. Povišanje in realizacija plana nasproti letu 1975 je dokaj velika, vendar moramo pripomniti, da nam zunanji sodelavci pomagajo pri realizaciji našega plana.

Večji del plana je predvsem zunanjih uslug, zlasti po naročilu »IMV« Novo mesto in Đuro Đaković Slavonski Brod.

Tudi v bodoče bodo sodelovali z omenjenima podjetjema, saj je iz sklenjenih pogodb in ponudb razvidno, da bo gre plana za zunanji trg odpadel prav na omenjeni podjetji. Raziskava tržišča na podlagi razgovorov in dopisov pa potrjuje, da ima orodjarna dobre perspektive za povečanje proizvodnje, tako za domači trg, kakor tudi za izvoz v druge države.

Da bi lahko čim bolj točno izdelali plan za leto 1977 so razposlali po naših TOZD zahteve uslug, ki bi jih naročile v letu 1977.

Problematika proizvodnje je ta, da nam primanjkuje ustreznih strojni park, s katerim bi povečali zmogljivosti orodjarne.

SKLEPI POSLOVNEGA ODBORA

Na 10. redni seji je obravnaval PO med drugim realizacijo plana proizvodnje do konca leta ter razne druge poslovne zadeve. Sprejel je tepe, ki jih v celoti objavljamo.

PO je obravnaval pojasnilo Izobraževalne dejavnosti v zvezi z šolo za gospodarstvenike, ki jo je poslovni odbor zahteval od omenjene službe in sprejel naslednja sklepa:

PO ugotavlja, da je izobraževanje direktorjev TOZD nujno in potrebno. Vodstveni kolegij EMA in samoupravni organi v TOZD vzamejo na znanje, da se direktorji TOZD udeležijo izobraževanja v okviru našega sistema izobraževanja v EMU, ki ga organizira Delavska univerza in Razvojni center.

— O —

Vodja izobraževalne dejavnosti je dolžan preveriti in vskladiti ceno tega izobraževanja, s tem, da ugotovi opravičenost te cene, ki so jo postavili RC in DU.

— O —

PO je obravnaval pojasnilo SPK, organizacijske službe k sklepu 9. redne seje PO z dne, 15. 10. 1976, katerega je PO vzel na znanje.

— O —

PO je vzel na znanje odpravek 8. sklepa 9. redne seje PO, ki sta ga predložila direktor TOZD radiatorjev Drago Hempt in vodja elektro delavnice tov. Jože Gubenšek o zadevi v zvezi z varilnimi kabli za večtočkovni stroj.

— O —

Potrdi se predlog vodstva DO za imenovanje koordinacijskega telesa, ki bo nadzoroval kreiranje programa razvoja proizvodov, proizvodnje in planiranje proizvodnje za TOZD posoda v sledeči sestavi: vodja skupine Miloš Pešec, Miro Kralj, Peter Videnšek, Janko Pristovšek.

Pomočnik gl. direktorja za marketing je zadolžen, da so naloge s področja širše koordinacije med sektorji in TOZD vedno pravočasno vsklajane.

— O —

Po poročilo realizacije plana za mes. oktober, predvidevanja za november, in plan za december za TOZD posoda ne zadovoljuje.

Zato ga mora TOZD še enkrat predložiti s tem, da bodo vsi avtorji planiranja in izdelave poročil prisotni na PO, ki bo v sredo, 17. 11. 1976.

— O —

Iz istega izhodišča je vprašljivo izvajanje plana v novembru in plan za december, zato bodo na izkušnjah na oktobru in ponovne obravnave poročila za okt. paralelne v tabeli obravnavane količine za november in december.

— O —

Plan, oz. realizacija plana naj se na osnovi podatkov prikaže tabelarno in grafično.

PO je potrdil predlog SPK, organizacijske službe o dopolnitvi 1. sklepa PO od 5. 10. 1976.

Dopolnitev se glasi:

»Delavci, ki prejema OD po pogodbi o delu ali po proviziji, imajo draginski dodatek vključen v osnovni.«

Nakazana dopolnitev velja do 1. 11. 1976.

— O —

Na predlog sektorja STS, tehnologija površinske zaščite PO soglašajo z namestitvijo delavca izven DO na DM merilnega tehnika v TPZ.

POT NAJMANJŠEGA ODPORA

Besede perdsednika Tita v referatu na X. kongresu ZKJ — da se morajo komunisti boriti proti težnjam uravnilovke, ki zavira pobudo, destimulira dviganje delovnih sposobnosti in ki ne spodbuja boljše organizacije dela, gospodarskega poslovanja in upravljanja družbenih sredstev — so še danes enako aktualne. V zadnjem času namreč pogosto slišimo opozorila, posebno v proizvodnji, da je »uravnilovka« v delitvi sredstev za osebne dohodke eden izmed primarnih vzrokov stagnacije produktivnosti dela. »Uravnilovka«, nagajevanje, ki ne upošteva rezultatov dela, kot je v začetku oktobra ob otvoritvi kulturnega doma v Bečeju dejal sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZK Jugoslavije Stane Dolanc, »znižuje vrednost človekovemu delu, izničuje prave delovne napore in rezultate, podpira nedelavnost, malomarnost in neodgovornost, predvsem pa skuša obnoviti mezna razmerja in temu ustrezen položaj delavskega razreda«.

Politični utemeljenosti in aktualnosti teh in podobnih opozoril seveda nihče ne oporeka, niti jim ni mogoče oporekati, saj so težnje uravnilovke opazne bolj ali manj v vseh organizacijah združenega dela in v vsej družbi. Zakaj pa potem člani zveze komunistov odločneje ne nasprotujejo uravnilovskemu razpoloženju in težnjam? Očitno zato, ker marsikdo med njimi še ni idejno in politično pripravljen za to, da se spoprime s takšnim pojavom in ker ne tako majhnemu številu članov ZK kot tudi drugim ljudem, ki niso zagovorniki delitve po delovnih uspehih, verjetno bolj ustreza, da malo delajo, pa čeprav za majhno »plačo«, kot da se vključijo v konkurenco znanja in sposobnosti, ki terja večji trud, prinaša pa tudi večje uspehe in zaslužke tistim, ki si bolj prizadevajo.

V zvezi z merili in načinom delitve je zares lažje deliti dohodek po diplomah kakor po realnih prispevkih posameznikov, da vsi ljudje enakih kvalifikacij praviloma ne dosegajo enakih delovnih uspehov. Tisti, ki so po diplomah enaki, bi se morali razlikovati po delovnih prispevkih in zasluhkih, kar pa je redko.

PO odstopa predlog TOZD ERC za sprejem delavca operaterja izven DO kadrovske službi, da da strokovno mnenje.

— O —

Na predlog FRS, knjigovodstvo naložb in st. inventure se PO strinja s predlogom za sestavo centralne inventurne komisije.

Komisija ima naslednje člane: Cocej Stanko — predsednik, Macarol Miran — namestnik predsednika, Kavčič Milan, Gorenjak Srečko, Zoržini Valter, Ivančič Zmago, Sušin Jože, Mansutti Terezija, Hartman Štefka, Kolman Marko, Odar Otmar.

Na predlog Kadrovske službe je bil PO seznanjen z zadevo v zvezi s cepljenjem proti gripi za jesensko obdobje 1976/77.

Sprejme se sklep, da se izvede cepljenje in se priporoča TOZD-om samoupravnim organom in družbeno-političnim organizacijam, da s primerno akcijo zagotovijo največjo možno udeležbo.

— O —

PO odobri plačilo lovorjevega venca v višini din 185,00 (številka računa: 2873474), katerega so predstavniki ZB EMO položili k spomeniku na Frankolovem.

Plačilo se izvrši iz rezervnih sredstev pri poslovnem odboru.

— O —

PO sprejme sklep, da se bo sestajal vsako sredo ob 7. uri.

Kar zadeva člane zveze komunistov in njihovo vlogo, je lažje plavati s tokom, stopati po poti najmanjšega odpora, kakor pa nasprotovati tako napadalni težnji, kot je to »uravnilovka«, ki ima veliko pristašev in zagovornikov tako v družbi kot v zvezi komunistov sami. Vendar se takrat porodi vprašanje praktične politične vloge vsake organizacije in vsakega člana ZK posebej, saj v to organizacijo stopi zato, da bi se uspešneje boril za pravičnejše in bolj človeške odnose, za realno vrednotenje rezultatov dela vsakogar, proti lenobi in življenju na tuj račun. Kdor na to ni pripravljen, nima mesta v zvezi komunistov.

Vse pogostejša opozorila v zvezi z »uravnilovko« v delitvi sredstev za osebne dohodke so nedvomno izraz htohenj in naše ce-

lotne usmeritve k hitrejšemu utrujevanju gospodarstva in izboljšanju življenjskega standarda ljudi. Tega pa, kakor je znano, ni mogoče doseči brez večje produktivnosti dela, kot tudi produktivnost ne more naraščati, če delitev ne stimulira dela in doseganja boljših delovnih uspehov.

Medsebojno odvisnost in pogojenost standarda produktivnosti dela in meril delitve najbolj opazimo v vsaki organizaciji združenega dela. Komunisti bi morali biti po naravi svoje idejne in politične vloge pobudniki takšnega »opažanja«, političnega sklepanja in odločanja. K temu napotuje tudi predlog zakona o združenem delu, ki z vso svojo vsebino podaja merila in razmerja, zasnova na delu in delovnih uspehih.

Komunist št. 46/76

Komisija za zaščito žena, mladine in invalidov

DS TOZD POSODA je na prvi redni seji dne 12. 4. 1976 postavil komisijo za zaščito žena, mladine in invalidov.

Člani komisije so imeli do sedaj tri sestanke. Za nadaljnjo delo si je komisija zastavila naslednji program:

Sodelovanje pri odločanju delovnih mest za delovne invalide, ki imajo začasno ali stalno zmanjšano delovno sposobnost.

— O —

Ugotavljanje in iskanje primernih delovnih mest za enozemsko delo tistim delavcem, ki nimajo urejenega varstva otrok, tistim ki se izobražujejo ob delu ipd.

— O —

Sodelovanje pri razporejanju na lažja delovna mesta nosečnic.

— O —

Sodelovanje s klubom zdravljenih alkoholikov — pomoč pri delu z že zdravljenimi alkoholiki, preventivno delo pri odkrivanju novih alkoholikov.

— O —

Sodelovanje pri reševanju problemov mater samohranilk.

— O —

Sodelovanje pri urejanju prostih mest v vzgojno varstveni ustanovi za sprejem otrok naših mater, v primerih, ko je to nujno potrebno.

— O —

Sodelovanje pri reševanju problemov mladih delavcev.

— O —

Spremljanje bolniškega staleža in ugotavljanje vzrokov ter predlaganje ukrepov (tistih delavcev, ki so pogosto v staležu).

— O —

Ugotavljanje potreb za preventivne zdravstvene preglede žena.

Samozaščita ob naravnih in drugih nesrečah

Že večkrat smo tudi v našem podjetju močno občutili naravne nesreče. Spomnimo se velike poplave, ki je bila leta 1954 in tudi kasneje so se pojavljale vse do regulacije Savinje in Voglajne. Nedavno smo mnogo čitali o potresih, ki so prizadejali naše kraje in nekatere kraje v sosednji Italiji. Kako se zavarovati ko nas nesreča preseneti (potres) govori naslednji sestavek, ki ga povzemamo po časopisu Naša obramba.

Tudi posledice naravnih in drugih hudih nesreč je mogoče v dokajšnji meri omiliti, če vsakdo ve, kako je treba v vsakem primeru ravnati in če se vsi kar najhitreje in prizadevno vključijo v reševanje. Torej tudi ob naravnih nesrečah, odvisno od vrste nesreče, vključuje samozaščita zaščitne ukrepe za reševanje.

Zaščitni ukrepi ob povodnji so odvisni od tega, kako in zakaj je prišlo do nje. Poplave zaradi dolgotrajnega dežja ali naglega topjenja snega ne nastanejo nepričakovano. Reke in potoki počasi naraščajo in ko so korita polna, voda prestopi bregove. Tedaj imajo ljudje torej dovolj časa, da se umaknejo na varno, na varno pa

sploh ne bo prišlo. Toda ti ukrepi so zelo različni, odvisno od tega, ali gre za stanovanje, gospodarsko poslopje, delovno mesto, gozd itd. Požari narede vsako leto naši skupnosti in posameznikom veliko škodo. Zmanjšamo jo lahko predvsem tako, da se bo vsakdo seznanil s preventivnimi ukrepi in se tudi ravnal po njih. Od dobre samozaščite imamo lahko prav na tem področju velike koristi.

Moralna in človečanska dolžnost vsakogar, ki je opazil, da pretevarnost kakršne koli nesreče, v kateri so ogroženi ljudje ali imetje, je, da nesrečo prepreči,

je v deročih vodah nevarno. Zato to prepustimo dobro izurjeni reševalni enoti. Dolžnost vsakega pa je, če ugotovi, da so na poplavljenem ozemlju ogroženi ljudje, da o tem obvesti najbližji štab za civilno zaščito ali postajo milice.

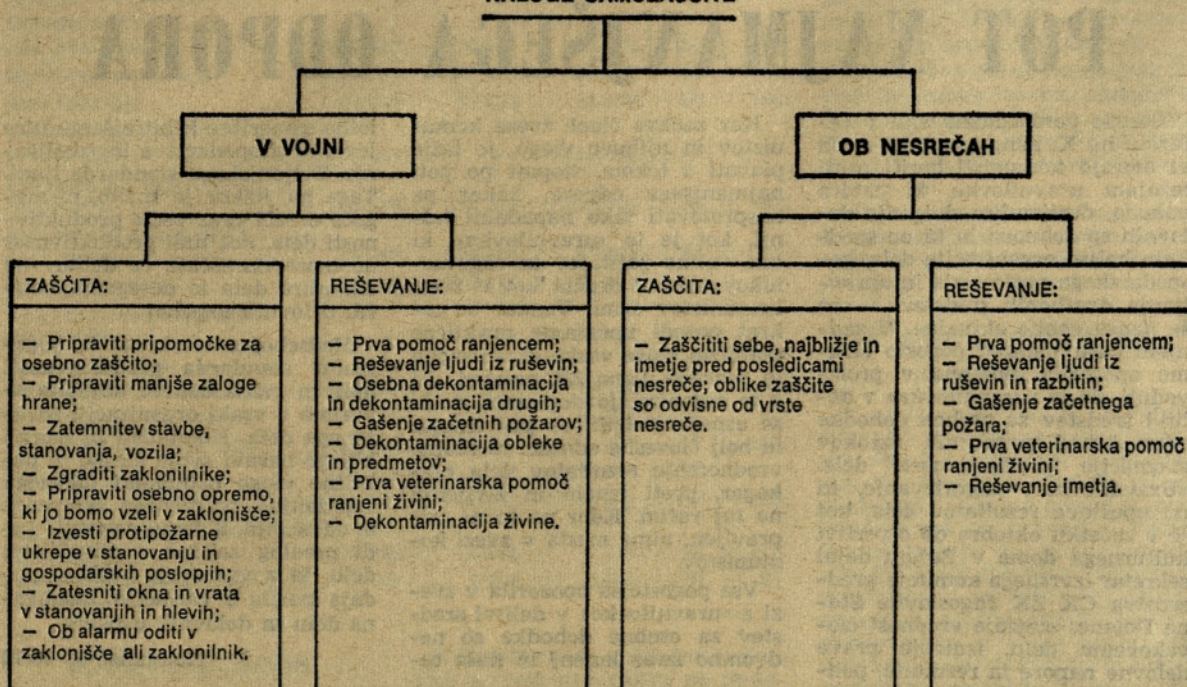
Ob požaru je dolžnost vsakogar, da ga skuša pogasiti, ne glede na to, ali gori v stanovanju ali drugje na stanovanjski stavbi, gospodarskem ali drugem objektu, v gozdu ali kjerkoli. Če ugotovi, da mu to ne bo uspelo, je o požaru dolžan najhitreje obvestiti najbližje gasilce ali postajo milice.

To so najbolj značilne naloge občanov in delovnih ljudi v okviru samozaščite ob najpogostejših naravnih in drugih hudih nesrečah. Vseh nesreč in nalog ne bi kazalo razčlenjevati. Velja pa poudariti, da je ob vsaki od njih dolžnost vsakogar, da stori vse, kar je v njegovih močeh, da bi bile posledice nesreče čim manjše.

Občani in delovni ljudje, kot smo videli, lahko izredno veliko storijo v izjemnih razmerah vojne ter naravnih in drugih hudih nesrečah za zaščito in reševanje lastnih življenj, življenj drugih in imetja. Vendar je nujno ob tem poudariti, da bi bila vsaka težnja ali poskus, da bi s samozaščito zamenjali enote civilne zaščite, zlasti specializirane, škodljiva za pripravljenost civilne zaščite in celotne skupnosti za učinkovito ukrepanje v navedenih izjemnih razmerah. To poudarjam zato, ker take težnje ponekod obstajajo.

V okviru samozaščite lahko občani in delovni ljudje opravljajo le manj zahtevne zaščitne in reševalne naloge, ne morejo pa opravljati nalog, ki zahtevajo temeljito strokovno znanje ali za katere so potrebna zahtevna tehnična sredstva. Prvo pomoč ob težkih poškodbah kot so poškodbe hrbtenice, trebušne votline, hude poškodbe ekstremitet in podobno presega znanje, ki ga ima večina ljudi v samozaščiti. V okviru samozaščite ni mogoče uspešno gasiti obsežnih požarov; reševati ljudi globoko iz ruševin, ko si je do njih treba šele prebiti dohod; dezaktivirati, odstranjevati in uničevati neeksplozivne projekte; opravljati zahtevnejša dela v zvezi z radiacijsko, biološko in kemično zaščito in razne druge naloge. Za to so potrebni temeljito strokovno znanje, ustrezna tehnična sredstva in ustrezen sestav enot z natančno določeno delitvijo dela v okviru njih. Vse to pa je mogoče zagotoviti le v okviru ustrezno organiziranih, primerno tehnično opremljenih in strokovno usposobljenih enot civilne zaščite.

NALOGE SAMOZAŠČITE

Znano je, da so v zgradbah za potres najbolj občutljivi vogalni deli, stopnišča, dvigala, balkoni in stropi v velikih prostorih, ob stavbah pa njihova neposredna bližina. Zato se je ob potresnih sunkih nevarno zadrževati v teh delih stav in v bližini zgradb. Prav tako pa so v stavbah nekateri deli varnejši od drugih. To so podboji vrat v nosilnih zidovih, ozki hodniki in drugi manjši prostori v notranjosti stavbe. V interesu vsakega posameznika je torej, da že ob prvem potresnem sunku pohiti v enega od teh delov stanovanja oziroma stavbe. Le če smo ob potresu v pritličju in blizu vrat, lahko pohitimo na prosto, vendar se ne smemo zadrževati v bližini stavbe, da nas opeka ali drugi predmeti, ki bodo morda padli s stavbe, ali ruševine stavbe ne poškodujejo ali zasujejo.

Prav tako je znano, da se močni potresi skoraj vedno pojavljajo v več zaporednih sunkih, ki si sledijo v krajših ali daljših presledkih. Pri tem so posledice naslednjih sunkov pogosto hujše od posledic prvega sunka. Torej takoj, ko minejo prvi potresni sunki, moramo po najkrajši poti zapustiti stanovanje in hišo. Pri tem nikar ne tratimo časa z oblačenjem ali iskanjem raznih reči, ker bi se nam to ob naslednjem sunku utegnilo maščevati.

laho umaknejo tudi živino in del premičnin. Drugače pa je ob izredno močnih nalivih ali ko se poruši vodna pregrada. Tedaj nastane poplava zelo hitro in, če smo na ogroženem predelu, na kaj več kot rešitev lastnega življenja in življenja najbližjih ni časa misliti. Z ogroženega predela se umaknemo na varno kar najhitreje in po najkrajši poti.

Ob počasnem naraščanju voda morajo občani in delovni ljudje, če je treba, v okviru samozaščite sodelovati tudi pri utrjevanju in izpopolnjevanju varovalnih nasipov ob rekah.

Podobno kot ob povodnji je tudi ob zemeljskem plazju. Če se ta pomika počasi, bomo lahko pred njim umaknili vse nepremičnine, če pa drsi hitro, bomo lahko poskrbeli le za svoj umik, umik bližnjih in tistih, ki se sami ne morejo umakniti, ter še za umik dragocenosti.

Ob visokem snegu bomo v okviru samozaščite poskrbeli predvsem za odstranitev snega s streh stanovanjskih, gospodarskih in drugih poslopij, da se ne bodo porušile pod težo snega, in za odstranjevanje snega s sadnega drevja. Odstranili bomo tudi sneg z dostopnih poti k stavbam.

Pred požarom se bomo najbolje zavarovali z ustreznimi preventivnimi ukrepi, tako da do njega

če je le mogoče, sicer pa da o nevarnosti kar najhitreje obvesti najbližjo postajo milice ali drug pristojen organ.

Reševanje v okviru samozaščite ob naravnih in drugih hudih nesrečah je odvisno od vrste nesreče in oblike ogroženosti bodisi ljudi ali imetja. Ob hudi prometni nesreči in potresu je najnujnejše čimprej rešiti ljudi iz razbitin vozil oziroma ruševin ter jim hitro dati prvo pomoč. Ob potresu je prav tako hitro treba pogasiti morebitne začetne požare, ki so nastali zato, ker so bile poškodovane električne ali plinske napeljave ali peči oziroma dimniki. Iz ruševin pa je treba rešiti tudi premično imetje.

Reševane ljudi in imetja, ki so ostali na poplavljenem ozemlju,

Če bi se ravnali po takih navodilih, bi odpravili senzacijo, toda kaj bi brez senzacije...?

Moralna beda domačih izdajalcev

V reviji Slovenija paralele je izšel zanimiv članek pod naslovom »Plevel je treba izruvati«. Pisec članka Ivo Bajt obravnava tudi izdajstvo pod naslovom »Moralna beda domačih izdajalcev«.

Ne glede na veliko osvobodilno in revolucionarno preteklost naših narodov, na naš veliki prispevek k nacionalni osvoboditvi drugih in mednarodnim interesom

mednarodnega delavskega in komunističnega gibanja ter vseh demokratskih in svobodoljubnih narodov v svetu je treba poudariti, da so se na vseh zgodovinskih

prekretnicah, v vseh težkih situacijah in trenutkih, vedno, kadar je bilo postavljeno vprašanje biti ali ne biti, ali kadar je bilo treba vtisniti pečat na preteklost, ko je bilo potrebno smelo utirati pot k napredku, k boljši prihodnosti in ko je ves narod krvavel ali naprezal vse svoje psihofizične in druge sposobnosti — našli med nami ljudje, ki so krenili na stranpot in celo odkrito sodelovali s sovražnikom, z napačcem.

To je bilo tedaj, ko smo prihajali na Balkan in se naselili v teh mirnih pokrajinah, tedaj, ko so se našli sodelavci Bizantincev, Germanov in drugih.

To je bilo v času kmečkih uporov, ljudskih vstaj in v času drugih številnih spopadov proti tujcem avstro-ogrškega ali turškega cesarstva.

To je bilo tudi v obdobju od 1941 do 1945. leta, ko so se naši narodi skorajda goloroki, pod vodstvom komunistične partije dvignili proti nemškemu, italijanskemu in drugim fašistom. Tedaj je bilo, na žalost, nemalo takšnih, ki so z izdajalsko roko belogardistov, domobrancev, četnikov, ustašev, balistov in drugih, pomagali sovražniku in služili tujcem ter se aktivno bojevali proti lastnemu narodu.

Pri tem je treba ugotoviti, da smo v zgodovini v številnih spopadih s sovražniki, še zlasti pa med narodnoosvobodilno vojno imeli veliko žrtev tudi in prav po zaslugi domačih izdajalcev.

Izdajalci so bili med nami tudi leta 1948, in sicer informbirojevci, ki jim je bil ljublji Stalin, tuja hegemonija in izkoriščanje ter odvisnost od močnejšega. S tem so izdali interese celotnega naroda, interese milijonskih žrtev v boju proti fašizmu. Izdali so nas v času, ko smo šele končali vojno in začeli z revolucionarno zanesenostjo obnavljali in gradili med

vojno opustošeno deželo. Izdali so nas tedaj, ko nam je bilo izredno težko, in s tem prispevali k slabljenju obrambne sposobnosti naše države.

Na žalost so izdajalci med nami tudi danes, ne le v obliki informbirojevcev, temveč tudi različnih naslednikov v moralno-političnem, vojaškem in ekonomskem pogledu premaganih ustašev, četnikov, belogardistov in drugih asocijalnih elementov, ki delujejo iz države in iz tujine proti naši svobodi, proti bratstvu in enotnosti, proti temu, da bi bil naš narod gospodar na svoji zemlji, proti velikim revolucionarnim pridobitvam, izvojevanim v zadnjih štiridesetih letih, s katerimi se je naš človek poistovetil, saj je vedel, da je od tega odvisna njegova ekonomska, politična, moralna, pa tudi fizična eksistenca. Žal bo takih izdajalcev povsod tudi v prihodnje, vedno tedaj, ko nam bo najhuje.

Izdajalci našega naroda so vedno prihajali iz vrst: različnih kriminalcev, asocijalnih elementov, egocentrikov, karieristov; izmed ljudi, ki so želeli vladati in izkoriščati druge; iz vrst tistih, ki zaradi nedelavnosti niso mogli prosperirati v življenju; med tistimi, ki so izgubili zvezo z množico; med tistimi, ki so bili pripravljeni za majhen in umazan denar storiti vse, kar je od njih zahteval tujec; med tistimi, ki so bili vedno pripravljeni živeti na tuj račun; med tistimi, ki so navdušeno sprejeli ostanke z bogato obložene mize roparjev naše dežele samo zato, da bi ohranili lastno življenje in bili vedno pripravljeni, da prek trupel lastnega naroda pridobijo neko, čeprav drobnost in nepomembno korist.

Plevel je treba pravočasno izruvati, da ne bi zaradi takšnih in njihov podobnih spet imeli milijonskih žrtev, kakor se je zgodilo med 2. svetovno vojno.

Zbirka prometnih predpisov

Če se v dopoldanskem in popoldanskem času ozremo proti našemu upravnemu poslopiju, opazimo na parkirišču veliko »čredo« jeklenih konjičkov (avtomobilov). Vsak ima svojega gospodarja, ki pozna ali bi moral poznati prometne predpise.

Pred nedavnim je v založbi AMZS izšla brošura »Podzakonski predpisi s področja varnosti cestnega prometa« ki obsega vse trenutno veljavne republiške pravilnike in odredbe s področja varnosti cestnega prometa.

V brošuri »Podzakonski predpisi s področja varnosti cestnega prometa« so zbrani naslednji republiški predpisi:

- Pravilnik o pravilih cestnega prometa (Ur. list SRS št. 18/76),

- Pravilnik o avtošolah in o tablicah za označevanje vozil na motorni pogon, na katerih se kandidati učijo vožnje (Ur. l. SRS št. 18/76).

- Pravilnik o voznikih inštruktorjih (Ur. l. SRS št. 18/76).

- Pravilnik o programu in načinu opravljanja voznškega izpita, preizkusa znanja predpisov o varnosti cestnega prometa in preverjanja voznškega znanja (Ur. l. SRS št. 9/76),

- Pravilnik o voznških dovoljenjih in o potrdilih o znanju predpisov o varnosti cestnega prometa (Ur. list SRS št. 9/76),

- Pravilnik o tehničnih pregledih motornih in priklopnih vozil ter kmetijskih traktorjev in trak-

torskih priklopnikov (Ur. list št. 18/76),

- Pravilnik o evidentiranju kmetijskih traktorjev in traktorskih priklopnikov (Ur. list SRS št. 9/76),

- Pravilnik o zdravstvenih pregledih voznikov motornih vozil in kmetijskih traktorjev in o izdajanju zdravniških spričeval (Ur. list SRS št. 18/76),

- Pravilnik o določitvi zavodov za opravljanje zdravstvenih pregledov in analiz za ugotavljanje, če je bil voznik pod vplivom alkohola, drugih mamil ali psihoaktivnih zdravil (Ur. list SRS 18/76),

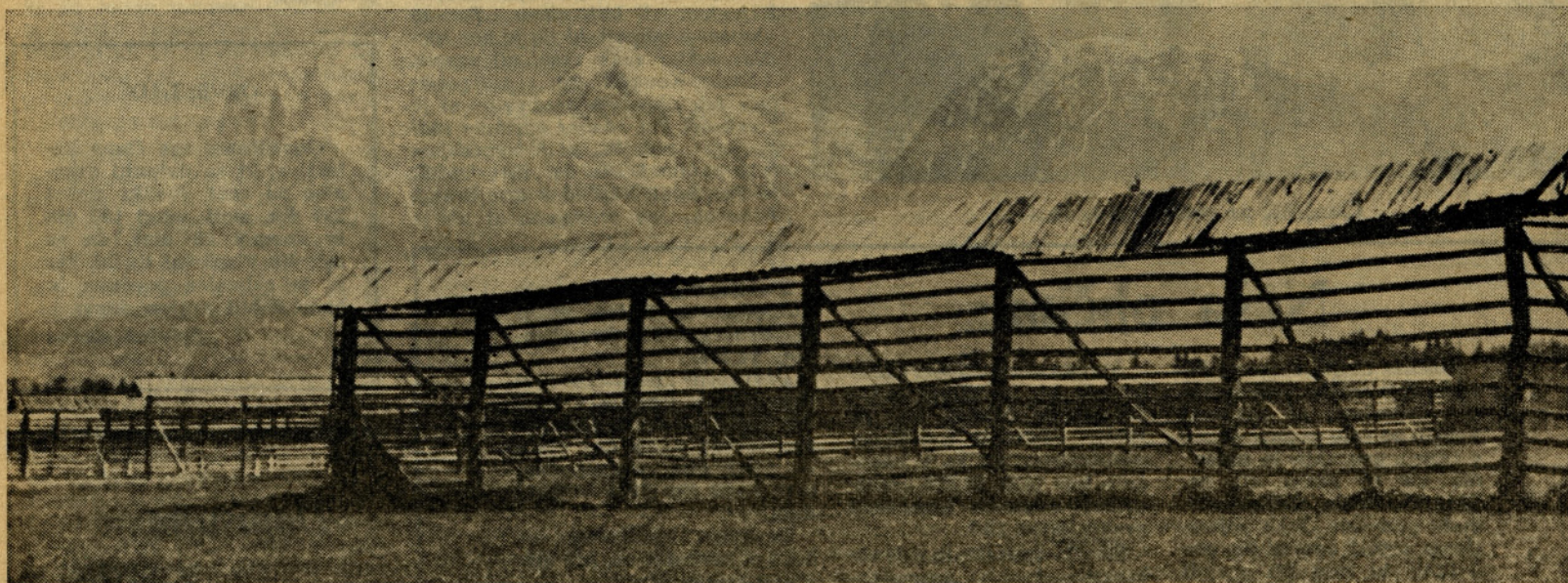
- Odredba o omejitvi prometa na magistralnih cestah v SR Sloveniji (Ur. list SRS št. 12/76),

- Odredba o omejitvi hitrosti vožnje osebnih avtomobilov in motornih koles na javnih cestah zunaj naselja (Ur. list SRS 17/76),

- Odredba o oprostitvi od izpita iz prve pomoči kandidatov za voznika motornih vozil (Ur. list SRS št. 14/76),

- Odredba o določitvi zdravniških komisij druge stopnje, ki opravljajo zdravstvene preglede kandidatov za voznike in voznikov motornih vozil in kmetijskih traktorjev (Ur. list SRS št. 18/76),

- Odredba o višini stroškov zdravstvenega pregleda kandidatov za voznike in voznikov motornih vozil in kmetijskih traktorjev (Ur. list SRS št. 18/76).

Organi samoupravljanja, družbenopolitične organizacije, vodstvo podjetja in naše uredništvo čestitajo za 29. november vsem delovnim ljudem naše domovine

Reorganizacija ZK EMO

Dne 9. 11. 1976 je bila volilna konferenca OZK EMO na kateri so izvolili nov komitej namesto dose-
danjega sveta ZK EMO.

Anton Krebs, sekretar komiteja
ZK EMO

Za sekretarja komiteja so izvolili Krebs Antona, za člane pa: Vodeb Vera, Milač Tomaž, Kovačič Herman, Klenovšek Viktor, Jekl Aleksander, Jevtič Miloš, Tofant Anton, Tamše Boris, Kovačič Avgust, Drame Hinko, Lasič Marjeta, Bizjak Pavla in Kralj Danilo.

Konferenca je sprejela naslednje sklepe:

Konferenca zadolžuje novo izvoljeni tovariški komitej, da izdela poročilo o realizaciji stališč in

sklepov skupne seje (obč. komiteja ZKS Celje z dne, 1. 7. 1976.

— O —

Konferenca prav tako zadolžuje novo izvoljeni tovariški komitej, da izdela oceno po zgoraj omenjenem sklepu.

— O —

Konferenca obvezuje novo izvoljeni tovariški komitej, da organizira skupno z občinskim komitejem ZKS Celje ponovno skupno sejo po gornjih vprašanjih.

— O —

Konferenca obvezuje tovariški komitej, da na podlagi svoje in skupne ocene obč. komiteja ZKS Celje izdela ustrezen program dela.

— O —

Konferenca zadolžuje vse OZK EMO, da prav tako izdelajo svoje programe dela za svoje bodoče akcije.

— O —

Konferenca zadolžuje novo imenovani tovariški komitej, da si v skladu s potrebami in specifičnostmi formira, oz. izvoli ustrezne komisije, kot npr.: komisijo za družbenoekonomske odnose, komisijo za samoupravljanje, kadrovske komisije itd.

— O —

Konferenca zadolžuje novo izvoljeni tovariški komitej, da do konca leta obvezno organizira in izpelje najmanj eno konferenco ZKS EMO.

»Cvetoča« obrt v tovarni

Da se v nekaterih TOZD »fuša« kot temu pravimo po domače, menda vsi ali pa skoraj vsi vemo. Za take stvari postanemo kar nenkrat »slepi«, čeprav dobro vidimo, brez daljnogleda, očal ali drugih pripomočkov, kajti naše oči so zdrave. Da, oči so zdrave, vprašanje pa je, če je tudi naš odnos do takih pojavov zdrav, tako kot bi bilo od nas pričakovati.

izdeloval Kovačič Stane, je Pur »podarjal« Nadi Razgoršek, delavki v emajlirnici. Morda bi bilo še mnogo več takih »daril«, če se ne bi našel poštenjak, ki je vse te okrasne predmete prinesel nazaj in jih izročil naši varnostni službi.

Stane Kovačič je s svojo »obrtjo« oškodoval TOZD orodjarna za 517 tisoč starih jurjev, Pur Rudi pa za 45 starih jurčkov.

Take cvetke izdelujejo naši kovači

Nedavno tega smo zvedeli pri naši varnostni službi, da v TOZD orodjarna ali bolj precizno rečeno v kovačnici, tam kjer kovači menda v potu svojega obraza služijo svoj kruh, cvete tako lepa obrt, da bi se splačalo razmisliti o tem ali naj prenehamo proizvajati piskre in izdelovati take res elegantne predmete kot jih lahko vidite na naši sliki.

Stane Kovačič, kovač v tej kovačnici menda že leta in leta goji svojo obrt med delovnim časom in take predmete »podarja« svojim klijentom ali klijentkam. To so okrasni predmeti, ki jih je kot »darila« lahko vsak vesel ali vesela.

Stane Kovačič, kot »proizvajalec« teh okrasnih predmetov si je preskrbel kot »dober obrtnik« tudi svojega »potnika«, ki je »podarjal« take predmete. Ta darežljiv možak je Pur Rudi, varilec v emajlirnici. Take okrasne predmete, ki jih je

Ker je taka dejavnost nečeden posel, je bilo to prijavljeno upravi javne varnosti v Celju.

Po izjavi predstavnika varnostne službe pa Stane Kovačič še kar naprej izdeluje svoje okrasne predmete, čeprav za to njegovo dejavnost ve TOZD orodjarna in njeno vodstvo.

Mislimo, da k vsemu kar smo napisali ni potrebno še daljšega komentarja. O tem naj razmišljajo in ukrepajo tisti, ki so neposredno prizadeti. To pa so delavci TOZD orodjarna.

OBVESTILO

Obveščamo vse člane kolektiva, ki so dvignili ozimnico po ceni (veliki paket 259 din, mali paket 132 din in kompot 88 din), da se zglasijo v splošni službi, ker se je ozimnica pocenila in bodo dobili vrnjen denar.

Splošna služba

Člani ZK na volilni konferenci

Naša občina

Občina Celje, v kateri živi in dela velika večina naših delavcev, ni majhna. Včasih se celo pogovarjamo o raznih podatkih in ugibamo ali so pravi ali ne. Skratka, svojo občino pre malo poznamo. Zato objavljamo nekaj zanimivih podatkov, ki smo jih prejeli od INDOK Celje.

Površina 22.965 ha oziroma 2.296 kv. km; 126 naselij in 22 krajevnih skupnosti.

Število prebivalcev: 62.247 (stanje 31. 3. 1975); 34.395 zaposlenih (stanje 31. 12. 1975); odstotek kmečkega prebivalstva 8,4 za primerjavo leto 1961, 50,308 prebivalcev; odstotek kmečkega prebivalstva 13,7.

Število zaposlenih v družbenem sektorju: gospodarstvo 29.329, negospodarstvo 5.066, skupaj občina 34.395 (stanje 31. 12. 1975).

Fluktuacija: prišli 7.494, odšli 6.224.

Število zaposlenih žensk: gospodarstvo 10.446, negospodarstvo 3.791, skupaj občina 14.446.

Povprečni mesečni osebni dohodek: v letu 1975 3.509 din (1974 — 2.819 din) go-spodarstvo 3.415 din (1974 — 2.743 din), negospodarstvo 4.000 din (1974 — 3.270 din).

Družbeni proizvod — 3.426.674.000 din oz. 342 milijard starih din.

Narodni dohodek: (dohodek in amortizacija nad predpisanimi stopnjami) 3.030.713.000 din oz. 303 milijarde starih din.

Dopisujte
v svoje
glasilo!

ZAČASNA NEZMOŽNOST DELA

Začasna nezmožnost za delo iz leta v leto narašča. Tako kažejo statistični podatki. Po zadnjih podatkih Zdravstvene skupnosti Slovenije je bilo v avgustu od 784.932 zavarovancev začasno nezmožnih za delo 4,48 % ali okrog 35.000. Z začasno nezmožnimi za delo se mnogo ukvarjamo tudi pri nas. Poleg tistih, ki so v bolniškem staležu, je mnogo sodelavcev, ki ne morejo opravljati svojega dela na delovnem mestu, ker jim zdravnik pripiše zaradi njihove bolezni lažje delo. O tem, kako je pri nas, bomo spregovorili, ko bomo imeli ob koncu leta na voljo statistične podatke. Za sedaj pa objavljamo odlomke iz sestavka, ki je bil po tem vprašanju objavljen v Nedeljskem dnevniku.

Začasno nezmožnih je bilo letos največ v aprilu, maju in juniju, najmanj pa v začetku leta, in kot kaže, jih bo od avgusta do novembra leta tudi nekaj manj. Lahko iz tega sklepamo, da je pomlad kot nalašč za bolniško? Morda bi bil tak sklep pretiran, ni pa odveč, če zapišemo, da je med tistimi, ki izostanejo z dela spomladi, vsekakor tudi nekaj takih (če ne precej?), ki izkoristijo bolniško za vse kaj drugega — za delo na polju, za gradnjo hiše, u-

rejanje vrta, košnjo... — kot pa za zdravljenje doma.

Letno izgubimo zaradi začasne nezmožnosti ali zadržanosti z dela skupaj 10.790.684 dni. Povprečno traja bolniška 10,7 dneva, kar je nekaj manj kot pred leti. V takih primerih traja bolniška povprečno 33,9 dneva, kar je tudi manj kot nekdanj.

Za leto 1975 je bil značilen močan porast kratkotrajnih izostankov zaradi bolezni. Izostajanje nad trideset dni ni naraslo. Podobno je tudi v letošnjem letu.

V primerjavi s številom nezmožnih za delo pred petnajstimi in desetimi leti je razvidno, da je na 1.000 zavarovancev število nesreč pri delu izredno padlo. Leta 1957 se jih je poškodovalo pri delu 5,7, leta 1965 od 1.000 5,3 in lani 3,8. Razlike pri bolniških izostankih zaradi poklicne bolezni so majhne. V porastu pa je od leta 1957 število nezmožnih zaradi bolezni. Od 1.000 jih je bilo leta 1957 nezmožnih 39,2, leta 1965 39,9, leta 1975 pa že 41,8 zavarovancev. Narašča tudi število zavarovank, ki ostanejo doma zaradi nosečnosti in poroda. To število se je v petnajstih letih potrojilo, tako da pride zdaj na 1.000 zavarovancev že 8,4 nosečnic.

Kako je s staležem po področnih dejavnostih? Največ izostankov od dela je opaznih v industriji, in sicer v kovinski, tekstilni, lesni, elektroindustriji, pa gradbeništvu, trgovini in gostinstvu... Razlike v izostankih od dela po področjih ter med gospodarstvom in negospodarstvom so večje kot med občinami ali regijami.

Pri obravnavanju bolniške se pojavlja vrsta vprašanj, o katerih bo treba še večkrat spregovoriti, še posebno če imamo pred očmi, da nas je bolniška v lanskem letu stala skupno 99.356.200 dinarjev in da so 640 milijonov morale zanj odšteti delovne organizacije, ki plačajo bolniško do trideset dni. Ali, če navedemo še nekaj podatkov: da so morali za bolniške odšteti lani v Litostroju kar 2.828.326 dinarjev, v Leku 1.798.325 dinarjev in v Saturnusu 2.040.147 dinarjev...

Prvo vprašanje: Kako ukrepati, ko gre za neupravičeno terjatje bolniške. Znani so primeri, ko se pojavi delavec zabuhel pod očmi, neprespan, dokaj zdelan, pred zdravnikom in tarna zaradi težav z želodcem, zastrupitve — kdo bi naštel vse, kar privleče na dan (posebno če gre za ponedeljek jutraj). Zdravnik ve, da je bilo

nedeljsko popivanje predolgo, da se je nemara delo na novi hiši preveč zavleklo... nemalokrat upošteva zavarovancevo tarnanje in zapiše bolniško. Ženska z bolnim otrokom mora k zdravniku. Ambulanta je polna. Čaka, dokler ne pride z otrokom na vrsto. Izgubi cel delovni dan. Naslednji dan pa mora k svojemu zdravniku po bolniški list za prejšnji dan in znova čaka. Tako mine še en delovni dan, zapisan med bolniške.

Sezona gradbenih del je. Skupina delavcev iz Bosne, zaposlenih v Sloveniji, gre domov. Namesto ob dogovorjenem dnevu se vrne teden dni kasneje. Vsi imajo potrđilo terenskega zdravnika, da so zboleli za isto boleznijo, ki je pri vseh enako dolgo trajala. Jasno je, da gre za bolniško, ki je bila, kot se izkaže, »kupljena« pri zdravniku... Lahko bi zapisali še in še podobnih primerov, pri katerih gre za oškodovanje delovne organizacije in tudi skupnosti.

Drugo vprašanje: Kako urediti potrjevanje bolniške, da bi jo kar najbolj omejili? Zdaj odločajo zdravniki sami o bolniški do trideset dni. V Sloveniji sta izjemle Mozirje in Velenje, kjer odločajo zdravniki o bolniški do 15 dni, za več pa skupina zdravnikov. Tako naj bi bilo v prihodnje po novem tudi povsod drugod v Sloveniji. V Srbiji odločajo zdravniki le o bolniški do treh dni, o bolniški, ki je daljša, pa razpravljajo skupine zdravstvenih delavcev. Vsekakor bo treba dobro razmisliti, preden bomo sprejeli novost o bolniški v našo prakso, še o tem ali je meja 15 dni pravišnja in ali ne bi bilo dobro pritegniti k delu skupine zdravstvenih delavcev ali komisij, ki bi odločale o bolniški nad 15 dni (če se odločimo za 15 dni), tudi delovnih organizacij oziroma predstavnikov njihovih socialnih služb.

Tretje vprašanje, za katero menijo nekateri zdravstveni delavci, da bi morali vedeti nanj odgovor tako z medicinskega kot ekonomskega stališča: Kolikšen je lahko odstotek bolniških in koliko izostankov z dela lahko dopuščamo v posameznih panogah in področjih dela. To ni znano, zato težko trdimo, da je bolniška zdaj pretirano visoka oziroma pretirano nizka.

Četrto vprašanje: Kako ukrepati, da bo manj začasno nezmožnih za delo? Ne gre namreč zgolj za to, da govorimo o bolniški šele tedaj, ko jo zapišemo; marsikaj bi morali storiti že veliko pred tem. Tu so zdaj vprašanja o spodbudi tistim delavcem in organizacijam, ki imajo najmanj bolniške, o ukrepih, ki bi zmanjšali število izgubljenih dni pri izostajanju zaradi nega na domu. Govori se, da naj bi nadomestila za te izostanke v prihodnje prenesli na račune delovnih organizacij.

Tu je tudi vprašanje domov, v katerih bi lahko delavci prebili nekaj dni, ko bi bili preutrujeni. Tu je preventiva v delovnih organizacijah, vprašanje rednih pregledov in zdravljenja v zdraviliščih, večja zavest pri terjanju bolniške (posebno tistih, ki je ne porabijo za zdravljenje, ampak za kaj drugega)...

Razsvetljava na delovnem mestu

Smotno in pravilno razsvetljevanje delovna mesta so eden najvažnejših pogojev za dobro počutje in dvig produktivnosti.

Svetloba je elektromagnetno delovanje, ki ga zaznava človeško oko. Področje vidnih žarkov je v primerjavi s celotnim elektromagnetnim spektrom sila majhno in obsega valovne dolžine od 4000 — 76000 angströmov.* Infrardeči žar-

* Angström je 100 milijonti del centimetra, uporabljamo ga pri izražanju dolžine svetlobnih valov.

ki, ki imajo valovno dolžino več kot 76000 angströmov in ultravijoletni žarki, ki imajo valovno dolžino manj kot 4000 angströmov, povzročajo lahko posebne okvare človeškega organizma.

Okoli zaznava le predmete, ki sami oddajajo svetlobo ali pa svetlobo odbijajo. Če izžareva prav majhna površina svetila veliko množino svetlobe, tedaj taka svetloba slepi. Ker imajo skoraj vsa svetila tolikšno svetlost, da povzročajo bleščanje, jih moramo namestiti v svetilke, ki zaradi svoje oblike zmanjšajo bleščanje svetila s tem, da preprečijo neposreden pogled v svetilo.

V očesni mrežnici imamo čepke, ki so občutljivi za barvo, s katerimi gledamo predvsem podnevi, na svetlem — fotopični vid. Najobčutljivejše so za barvo valovne dolžine 5500 angströmov. S paličkami, ki niso občutljive za barvo, gledamo ponoči — skotopični vid. Paličke so najobčutljivejše za svetlobo, ki ima valovno dolžino 5070 angströmov. Da se privadimo gledanju v temi (gledanje s palička-

mi), poteče povprečno 30 minut — proces prilagoditve. Isto velja, če gremo z dobro razsvetljenega delovnega mesta v temne hodnike. Preti nevarnost nesreč, ker ne vidimo.

Vidljivost (vidnost) — to je jakost fizikalno-psihčnega dražljaja, ki zbudi vizualno zaznavo — je odvisna od fizikalnih lastnosti gledanega predmeta in od vizualnih procesov gledalca. Pri vsakdanjem gledanju nam vidljivost predstavlja vizualno seštevanje različnih fizikalnih lastnosti predmetov, ki jih gledamo.

Fizikalni pogoji za dobro vidljivost predmeta so:

- svetlost predmeta,
- kontrasti,
- opazovalni čas,
- velikost predmeta (zorni kot).

Vsi 4 faktorji se med seboj dopolnjujejo, so komplementarni. Če želimo pospešiti delovni proces (skrajšati opazovalni čas) ali zmanjšati velikost predmeta, potem moramo izboljšati kontrast oz. pojačati svetlost predmeta.

Pri razsvetljavi je zelo pomembna barva svetlobe, ki ima močan fiziološki in psihološki vpliv. Zato težimo za tem, da bi se umetna razsvetljava čimbolj približala dnevni. Neprijetno je, če se tepe dvoje svetlob različnih barv.

Naravna razsvetljava je tridimenzionalna, pri umetni razsvetljavi pa pada svetloba pretežno od zgoraj navzdol. Zato je točkasta razsvetljava slaba, boljši so že svetleči stropi.

Razsvetljava naj bo taka, da se človek v prostoru čuti čimbolj prijetno. Ob neustrezni razsvetljavi

pride do utrujenosti in tudi do okvar zdravstvenega stanja.

Infrardeči žarki lahko povzročijo trojne okvare na očesni leči (siva mrena, livarjev in topilcev stekla).

Ultravijoletni žarki lahko povzročajo začasne ali trajne okvare na očeh. Delavci, ki so dalj časa izpostavljeni ultravijoletnim žarkom, dobijo lahko trajne okvare na koži.

LASTNOSTI RAZSVETLJAVE

Kvantitativna lastnost razsvetljave je osvetljenost. Kvalitativne lastnosti razsvetljave so:

- usmerjenost,
- krajevna in prostorska enakomernost, časovna enakomernost,
- bleščanje,
- barva svetlobe.

Važna je smer, iz katere prihaja svetloba na delovno ploskev in na predmete. Spričo senco, ki nastanejo zaradi pravilno usmerjene svetlobe, zaznamo pravo obliko predmetov. Pravimo, da jih vidimo plastične. Ostre sence niso navadno zaželene. Omilimo jih z načinom razsvetljave, včasih pa medle sence poudarimo z dodatno razsvetljavo.

Krajevno enakomernost razsvetljave nam daje razmerje med točkama v prostoru, ki sta najmanj in najbolj osvetljeni.

Zadostne enakomernosti pa ne zahtevamo samo na delovni ravni, ampak v vsem prostoru. To pa ne samo zato, da prostor zbujajo ugodnejši vtisi, temveč predvsem zato, da varujemo oko pred hitrimi spremembami.

(Nadaljevanje na 13. strani)

SINDIKALNA LISTA

Sindikalna lista, ki jo objavljamo, je bila objavljena kot osnutek tega dokumenta za leto 1977. Po vsej verjetnosti bodo nastale pred dokončnim sprejetjem kake spremembe. Spremembe, ki bodo nastale, bomo tudi mi objavili, ko bo sindikalna lista za leto 1977 sprejeta.

Uvodna pojasnila

Sindikalna lista je skupen dogovor organizacij in organov sindikatov in Zveze sindikatov Slovenije. V njej so zapisana stališča o tistih vprašanjih, za katera si sindikati prizadevamo, da bi bila enotno urejena v družbenih dogovorih o razporejanju dohodka za območje, v samoupravnih sporazumih za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke dejavnosti ter v samoupravnih splošnih aktih temeljnih in drugih organizacij združenega dela ter delovnih skupnosti.

Organizacije sindikata na vseh ravneh se morajo zavzemati za uresničevanje določil sindikalne liste v mejah razpoložljivega dohodka.

Sindikalna lista nima neposredne pravne veljave. Stališča sindikalne liste postanejo obvezna za udeležence samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, ko bodo — z zavzemanjem sindikalnih organizacij in drugih udeležencev samoupravnega sporazumevanja — postala sestavni del teh dveh aktov.

Zavoljo celovitejšega urejanja razporejenega dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke predlagamo dopolnitev sindikalne liste s stališči sindikatov o oblikovanju sistema interne delitve.

Oblikovanje ustreznega internega sistema delitve sredstev za osebne dohodke terja od udeležencev samoupravnega sporazumevanja, da opredelijo nekatera skupna izhodišča za njegovo oblikovanje. Ustava in osnutek zakona o združenem delu govorita tudi o tem, da se delavcev osebni dohodek ravna po njegovem delovnem prispevku. Definicija pojma delovnega prispevka je povezana z vprašanjem, po kakšnih osnovah ugotavljamo in oblikujemo sredstva za osebne dohodke, to pa je odvisno od celotnega sistema osnov in meril pridobivanja in razporejanja dohodka.

Delovni prispevek je kompleksen pojem, ki zajema kakovostne in količinske sestavine rezultatov dela. Prvi korak k uresničevanju delitve po delu je torej opredelitev, kako se odražajo njegovi učinki in kako jih je treba meriti.

Kakovostna sestavina delovnega prispevka se zato odraža predvsem v stopnji sestavljenosti dela, strokovnosti in odgovornosti opravljanja dela in zagotavljanju samoupravnih odnosov. Količinska sestavina delovnega prispevka pa se odraža zlasti v različnih oblikah ustvarjenih rezultatov dela v vsakokratnih delovnih razmerah, to je v učinkih večje produktivnosti, gospodarnosti, kakovosti in smotnosti uporabe sredstev in predmetov dela, v ustvarjanju družbene akumulacije in v

boljšem zadovoljevanju različnih družbenih potreb.

Tesna medsebojna povezanost in odvisnost kakovostnih in količinskih sestavin delovnega prispevka terja od nas celovit pristop k oblikovanju sistema delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela. Z razširitvijo sindikalne liste v 1., 2. in 4. točki si sindikati prizadevamo oblikovati takšna splošna izhodišča, ki bodo udeležencem sporazumevanja pomenila spodbudo za doslednejše uresničevanje tega načela.

V sindikalni listi za leto 1977 bomo poleg predlaganih sprememb in dopolnitev spremenili tudi zneske, in to na osnovi ocene gibanj osebnih dohodkov in materialnih izdatkov za leto 1976. Ker teh ocen še ne poznamo, zneskov v osnutku ne spreminjamo, ampak bomo to storili pozneje, v predlogu sindikalne liste. Ob tem pa predlagamo, da višine zneskov za deljen delovni čas, kilometrično in nagrade ob delovnih jubilejih ostanejo nespremenjene. Na osnovi analize o uresničevanju sindikalne liste v letu 1975 namreč ugotavljamo, da skoraj polovica udeležencev ni uspela uresničiti tega dodatka in nagrade v dogovorjeni višini. Zato menimo, da valorizacija v letu 1977 ne bi bila utemeljena. Kilometrina pa ostaja nespremenjena zato, ker se pač cena bencina ni zvišala, če pa bi se med letom zvišala, bo kilometrina valorizirana med letom.

Posamezne vsebinske spremembe in dopolnitve določil osnutka sindikalne liste za leto 1977 so posebej obrazložene.

Sindikavno listo dajemo v javno razpravo, ne da bi čakali na ocene gibanja osebnih dohodkov in materialnih stroškov za leto 1976. Te ocene bodo pripravljene šele ob koncu leta in čakanje nanje bi povzročilo zamudo v javni razpravi in pri sprejetju sindikalne liste.

Nekatera določila sindikalne liste se vgrajujejo samo v družbene dogovore za območja, druga pa samo v samoupravne sporazume dejavnosti. Predlagamo naslednjo razmejitev:

A.) VSEBINA SINDIKALNE LISTE ZA DRUŽBENE DOGOVORE O RAZPOREJANJU DOHODKA PO OBMOČJIH:

- najnižji osebni dohodek,
- najvišji osebni dohodek,
- osebni dohodki pripravnikov,
- nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni,
- nadomestilo osebnega dohodka za delo v času udeležbe na mladinskih delovnih akcijah,
- nadomestilo za ločeno življenje,
- povračilo stroškov za prihod na delo in odhod z dela,
- spodbujanje in organiziranje inovacijske dejavnosti v organizacijah združenega dela,
- nagrade učencem z učno pogodbo,
- nagrade študentom in učencem na praksi,
- namenska sredstva za stanovanjsko gradnjo,

- izobraževanje,
- oblikovanje družbeno dogovorjenega dela sredstev sklada skupne porabe,
- regres za letni dopust,
- regres za prehrano med delom,
- solidarnostne pomoči,
- nagrade za delo ob odhodu v pokoj,
- nagrade ob delovnih jubilejih.

B.) VSEBINA SINDIKALNE LISTE ZA SAMOUPRAVNE SPORAZUME DEJAVNOSTI:

- osnove za oblikovanje sistema delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela,
- osebni dohodek iz minulega dela,
- indeksna razmerja,
- življenjski stroški,
- nadurno delo in dežurstvo,
- nočno delo,
- delo na dan nedelje,
- delo na dan zveznih in republiških praznikov,
- deljen delovni čas,
- dnevnice za službena potovanja v državi ter stroški prenočevanja,
- dnevnice za službena potovanja v tujino,
- kilometrina,
- terenski datek,
- povračilo selitvenih stroškov,
- izplačilo po pogodbah o delu,
- preventivno zdravstveno varstvo delavcev.

1. Osnove za oblikovanje sistema delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela

(1) Delavec pridobiva osebni dohodek na osnovi delovnega prispevka, ki ga je dal s svojim tekočim delom in gospodarjenjem z družbenimi sredstvi k dohodku temeljne in druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti in k celotnemu družbenemu dohodku.

(2) Prispevek delavca k delu se ugotavlja zlasti v odvisnosti od zahtevnosti dela, odgovornosti pri delu, razmer, v katerih delavec dela, delovnega učinka, kakovosti dela, prihrankov doseženih pri delu, izrabe delovnega časa ter sredstev in rezultatov novatorstva in racionalizacije.

(3) Delavci se morajo v temeljnih organizacijah združenega dela kakor tudi v samoupravnih sporazumih dejavnosti oziroma sporazumih, ki so jih sklenili z delavci v drugih temeljnih organizacijah, s katerimi so združili delo in sredstva, dogovoriti o skupnih osnovah in merilih za uresničitev načela delitve po delu in rezultatih dela.

(4) Osnove za oblikovanje sistema delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela, ki so sestavni del celovitega sistema pridobivanja in razporejanja dohodka, so predvsem:

a) Planiranje dela: letni program dela je osnova za razdelitev konkretnih delovnih zadolžitev delavca (kaj, kako in do kdaj) ali skupine delavcev za krajše časovno obdobje, denimo mesečno ali trimesečno, odvisno od vrste in zahtevnosti naloge. Razporeditev nalog in sprejetih odgovornosti med delavci temelji na sistemizaciji delovnih mest. Sistemizacija delovnih mest mora biti usklajena z letnim programom dela.

b) Spremljanje dela: spremljati je potrebno izpolnjevanje delovnih zadolžitev glede na kakovost, količino in gospodarnost dela po istih osnovah oziroma standardih, kot so planirane.

c) Ugotavljanje prispevka delavca k delovnemu rezultatu; za ugotavljanje prispevka delavca k delovnemu rezultatu je potrebno vnaprej določiti kriterije in merila ocenjevanja delovne uspešnosti; kriteriji morajo biti prilagojeni značilnostim in pomembnostim delovnih opravil posameznega delavca, prek katerih lahko delavec na svojem delovnem mestu neposredno vpliva na delovni rezultat. Ti kriteriji so zlasti:

— Za kvaliteto dela: Pri pretežno programiranem proizvodnem delu, denimo količina izmeta, obseg in vrsta reklamacij, izpolnitve roka izdelave; pri ustvarjalnem delu, denimo uporaba znanstvenih in tehničnih dosežkov, samostojnost pri delu, izvrstnost predlogov, prilagajanje zahtevam domačega in tujega trga ter odkrivanje novih prodajnih možnosti, hitrost obračanja surovin oziroma zalog, izpolnjevanje časovnih rokov.

— Za gospodarnost dela: Denimo poraba materiala, poraba energije, število popravil, remontov in vzdrževanja delovnih naprav, izkoristek delovnih sredstev in delovnega časa, obseg in učinek inventivne ter racionalizatorske dejavnosti in drugih opravil, ki vplivajo na povečanje dohodka.

— Za količino dela: Obseg opravljenega dela glede na dogovorjene normative in intenzivnost pri delu.

č) Metodologija merjenja in postopek ugotavljanja delovne uspešnosti: kriterijev kvalitete, gospodarnosti in količine dela ni mogoče uporabiti, ne da bi vnaprej določili metode merjenja in postopka njihovega ugotavljanja; organizacija spremljanja dela mora biti takšna, da omogoča merjenje prispevka delavca k delovnemu rezultatu.

2. Osebni dohodek iz minulega dela

(1) Minulo delo delavcev obsega sredstva za proizvodnjo in se izraža v ustvarjenem dohodku. Minulo delo je torej rezultat poslovanja, investiranja (vlaganja) v osnovna in obratna sredstva, prihrankov pri materialnih oziroma poslovnih stroških, boljšega izkoriščanja obstoječih zmogljivosti, uspešne organizacije dela in tehnologije, naložb v družbenih dejavnostih, uspešnosti združevanja dela in sredstev kot tudi rezultat

(Nadaljevanje na 9. strani)

(Nadaljevanje z . strani)
 drugih samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov.

(2) Ugotavljanje in delitev osebnih dohodkov iz minulega dela je sestavni del ugotavljanja celotne delovne uspešnosti in s tem sestavni del sredstev za osebne dohodke, oblikovanih po merilih samoupravnih sporazumov v okviru ustvarjenega dohodka.

(3) Razmerje v osebnem dohodku na račun minulega in na račun sedanjega (tekočega) dela oblikujejo temeljne organizacije združenega dela in druge delovne skupnosti v skladu s samoupravnim sporazumom. Pri tem upoštevajo zlasti svoje in primerjalne kazalce o:

- dohodku,
- poslovnem skladu,
- akumulaciji,
- rentabilnosti,
- drugih rezultatih gospodarjenja in vplivih na uspešnejše poslovanje.

Osební dohodek iz naslova minulega dela povečujejo ali zmanjšujejo delavci v temeljni organizaciji združenega dela in v drugi delovni skupnosti skladno z ustvarjenim dohodkom. Če so iz naslova minulega dela ustvarjena večja sredstva kot v minulem letu, presodijo delavci, kolikšen del teh sredstev bodo vložili v nadaljnji razvoj svoje temeljne organizacije ali pa jih združili z delom in sredstvi drugih organizacij.

(4) Za merjenje delavčevega konkretnega delovnega prispevka iz naslova minulega dela bodo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela v svojih samoupravnih splošnih aktih določili ustrezna merila kot denimo:

- Delež delavčevega prispevka pri gospodarjenju in upravljanju z minulim delom;
- delovna doba kot odraz delavčevega prispevka k ustvarjenim sredstvom družbene reprodukcije;
- evidentirani obseg sredstev za vlaganja, katerim se je delavec v preteklosti odrekal na račun svoje osebne in skupne porabe.

3. Najnižji osebni dohodek

(1) Najnižji osebni dohodek je ekonomska kategorija, ki zagotavlja delavcu materialno in socialno varnost.

(2) Najnižji osebni dohodek delavca, ki opravlja najenostavnejša dela in dela poln delovni čas ter dosega normalni poslovni uspeh in dela v normalnih delovnih razmerah, znaša najmanj 60 odstotkov povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem koledarskem letu, kot ga ugotovi in objavi zavod SR Slovenije za statistiko v Uradnem listu SRS.

(3) Normalni delovni uspeh delavca pomeni dosežen stodstotni individualni učinek delavca ob sočasno doseženem normalnem (planiranem) poslovnem uspehu udeleženca, kot je opredeljen v samoupravnem splošnem aktu na osnovi samoupravnega sporazuma dejavnosti.

(4) V tako oblikovano višino najnižjega osebnega dohodka niso všteti dodatki za: nadurno delo, nočno delo, delo na dan nedelje, delo na dan zveznega in državnega praznika ter dodatki za nadpovprečne težje delovne razmere.

(Predlagane spremembe in dopolnitve pod prvo in drugo alineo so nastale predvsem zaradi boljšega razumevanja besedila. Besedilo, ki je predlagano za črtanje, je nepotrebno, ker je smiselno vsebovano že v odstavku (2) in (3).

Na koncu določila te točke smo menili, da je glede na pogosta vprašanja, kaj se šteje v najnižji osebni dohodek in kaj ne, potrebno to opredeliti. Navedeni dodatki so sicer všteti v povprečnem osebnem dohodku na zaposlenega v SR Sloveniji. Zaradi tega pa je med drugim družbeno dogovorjena višina najnižjega osebnega dohodka tudi nižja od doseženega povprečja v republiki. Ker je hkrati najnižji osebni dohodek tudi izhodišče za vrednotenje rezultatov najenostavnejšega dela, ki je določen v samoupravnem sporazumu dejavnosti, bi bili delavci v svojem rednem delovnem času, če delajo v izmeni, se pravi tudi ponoči in deljen delovni čas, v neenakopravnem položaju z delavci, ki v svojem rednem delovnem času takega dela ne opravljajo. Izhodišče pa je (ob dogovorjenem uspehu organizacije združenega dela, upoštevaje 100-odstotni doseženi individualni uspeh) enako za vse delavce.)

4. Indeksna razmerja

(1) 60-odstotni povprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem koledarskem letu je tudi izhodišče za vrednotenje rezultatov najenostavnejšega dela, ki je določen s samoupravnim sporazumom dejavnosti za najmanj zahtevno tipično delovno mesto ali poklic.

(2) Udeleženci samoupravnih sporazumov dejavnosti, ki uporabljajo pri izračunu dogovorjenih sredstev za osebne dohodke izhodiščno vrednost po prvem odstavku te točke in dogovorjena indeksna razmerja poklicev ali tipičnih delovnih mest iz samoupravnih sporazumov dejavnosti, morajo:

- upoštevati dinamiko osebnih dohodkov v gospodarstvu in dosežene delovne rezultate;
- upoštevati že doseženo raven svojih osebnih dohodkov glede na gospodarstvo;
- se z interesnimi skupnostmi dogovoriti o oblikovanju in delitvi teh sredstev za osebne dohodke na osnovi vrednotenja letnega delovnega programa.

(3) Udeleženci samoupravnih sporazumov morajo na osnovi doseženih poslovnih rezultatov in na osnovi ugotovljenih neskladij med zatečenimi razmerji osebnih dohodkov po poklicih ali tipičnih delovnih mestih izdelati ustrezne načrte za uresničevanje indeksnih razmerij za postopno odpravljanje ugotovljenih neskladij.

(Predlagano besedilo nove točke je nastalo predvsem zaradi tega, ker je postal najnižji osebni dohodek predmet samo območnih družbenih dogovorov. Zato je prav, da udeleženci povedo, kako

bodo upoštevali višino tega družbeno dogovorjenega dela povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji za preteklo leto (najnižji osebni dohodek po sindikalni listi) v samoupravnem sporazumu dejavnosti in kako bodo ob tem uresničevali dogovorjena indeksna razmerja.)

5. Najvišji osebni dohodek

(1) Najvišji osebni dohodki morajo biti tako kot drugi osebni dohodki odvisni od individualnih uspehov delavcev glede izpolnjevanja nalog na sistemiziranem delovnem mestu ter od uspešnosti delovanja temeljne in druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti.

(2) V družbenem dogovoru o razporejanju dohodka v občini se udeleženci dogovorijo o enotnih kazalcih, po katerih bodo periodično obravnavali izplačila najvišjih osebnih dohodkov. Pri tem ocenjevanju upoštevajo podatke službe družbenega knjigovodstva o izplačanih najvišjih osebnih dohodkih in po potrebi ukrepajo za odpravljanje neskladij in nezakonitih pojavov v njihovem gibanju.

6. Življenjski stroški

(1) Pri usklajevanju osebnih dohodkov zaradi rasti življenjskih stroškov je potrebno v okviru doseženega dohodka upoštevati:

- resolucijo o družbenoekonomski politiki tekočega leta in družbeni dogovor o razporejanju dohodka v letu 1977;
- osnove in merila samoupravnega sporazuma dejavnosti o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke.

(2) Skupne komisije udeležencev samoupravnih sporazumov preučijo ekonomska gibanja posameznih udeležencev in jim predlagajo način za zagotovitev z resolucijo in družbenim dogovorom določenih razmerij v gibanju sredstev za osebne dohodke.

7. Osebni dohodki pripravnikov

(1) Pripravniku gre akontacija osebnega dohodka v višini:

- najmanj 60 % in največ 70 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, če ima srednjo izobrazbo;
- najmanj 80 % in največ 90 odstotkov povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, če ima višjo izobrazbo;
- najmanj 95 % in največ 105 odstotkov povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, če ima visoko izobrazbo.

(2) Akontacija osebnega dohodka pripravnika je lahko do 20 % višja od dogovorjene po prejšnjem odstavku te točke na podlagi meril za ugotavljanje individualnega uspeha, ki ga dosega pripravnik, ali če je njegov pripravniški staž daljši kot leto dni.

(3) Akontacija osebnega dohodka pripravnika se poveča še za dodatke za težje delovne razmere, in sicer skladno z določili samo-

upravnega sporazuma dejavnosti o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke.

(4) Osnovne organizacije sindikata si bodo prizadevale, da bo uvajanje pripravnikov na delo potekalo skladno z določili zakona.

8. Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni

(1) Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni do 30 dni znaša 90 % povprečnega mesečnega osebnega dohodka delavca, izplačanega v preteklem koledarskem letu. Osnova za obračun nadomestila se valorizira vsakih šest mesecev na podlagi statističnih podatkov o gibanju osebnih dohodkov v gospodarstvu v SR Sloveniji v taki višini, kot bo to ugotovila in objavila Skupnost socialnega varstva Slovenije v prilogi Delavske enotnosti »Vzajemnost«.

Nadomestilo osebnega dohodka ne more biti višje od osebnega dohodka, ki bi ga dosegel delavec, če bi delal.

(2) Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni od prvega dneva bolezni dalje je lahko določeno v drugačnem odstotku le v tistih primerih, ki jih določa zakon.

(3) Osnovne organizacije sindikata se bodo zavzemale za učinkovito kontrolo, kakor tudi za odpravljanje vzrokov izostankov zaradi bolezni.

(Spremenjeno besedilo predlagamo zaradi tega, ker že potekajo razgovori za usklajevanje valorizacij vseh nadomestil osebnega dohodka od prvega dneva dalje. Pogoje za predlagano valorizacijo naj bi ugotavljala skupnost socialnega varstva.)

9. Nadomestilo osebnega dohodka za delo v času udeležbe na mladinskih delovnih akcijah

(1) Osnovne organizacije sindikata se morajo zavzemati, da bodo udeleženci v samoupravnih sporazumih dejavnosti in v samoupravnih splošnih aktih določili pogoje in višino nadomestila osebnega dohodka delavcem za čas udeležbe na mladinskih delovnih akcijah.

(2) Osnova za izračun in višina nadomestila osebnega dohodka po prvem odstavku je enaka kot osnova za izračun osebnega dohodka za čas rednega letnega dopusta.

(Predlagana sprememba je nastala, ker so udeleženci zahtevali enotno reševanje tega nadomestila.)

10. Vrednotenje delovne dobe

(1) Dokler se za delitev osebnih dohodkov ne izdelajo kriteriji po 2. točki liste, lahko najvišji možni odstotek vrednotenja delovne dobe zaša:

(Nadaljevanje na 10. strani)

(Nadaljevanje z 9. strani)

Najvišji možni odstotke od obračunske mesečne osnove ali dosežene mesečne akontacije osebnega dohodka delavca

Delovna doba	
Nad 1 do 5 let	1
nad 5 do 10 let	2
nad 10 do 15 let	4
nad 15 do 20 let	6
nad 20 do 25 let	8
nad 25 do 30 let	10
nad 30 do 35 let	12

(2) Del osebnega dohodka po delovni dobi ne gre upokojemcem, ki so se upokojili s polno pokojninsko dobo, pa so si ponovno pridobili lastnost delavca v združenem delu ter prejemajo pokojnino.

11. Nadurno delo in dežurstvo

(1) V samoupravnih splošnih aktih morajo udeleženci v skladu z zakonom opredeliti pogoje za uvedbo nadurnega dela.

(2) Za delo, ki traja dlje kot poln delovni čas, gre delavcu dodatek v višini 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas.

(3) Sindikalne organizacije in njihovi organi se bodo zavzemali za to, da individualni poslovniki organi in drugi vodilni ter vodstveni delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih ne bodo prejemali plačila za delo prek polnega delovnega časa (nadurno delo), ker je plačilo za to delo že zajeto v osebnem dohodku ovrednotenega delovnega mesta, na katerem dela tak delavec. Izjemoma je možno plačilo za tako delo le v primeru, ko pristojni samoupravni organ tako sklene za vsako delo posebej.

(4) Osnovne organizacije sindikata morajo zahtevati, da samoupravni organi v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih ob sprejemanju periodičnih obračunov obravnavajo razloge in obseg uvedbe ter obračun osebnih dohodkov za nadurno delo.

(5) Osnove in merila za obračun osebnih dohodkov za čas dežurstva in stalne pripravljenosti določijo udeleženci v samoupravnih sporazumih dejavnosti.

12. Nočno delo

(1) Za delo v nočnem delovnem času gre delavcu dodatek v višini najmanj 35 % in največ 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas.

(2) Če temeljna ali druga organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost določi dodatek za nočno delo v enakem denarnem znesku za vse delavce, se v prvem odstavku te točke predvideni odstotek uporabi za izračun skupnega zneska, namenjenega za dodatke za nočno delo.

(3) Za nočni delovni čas se šteje čas od 22. do 5. ure naslednjega dne oziroma do 6. ure zjutraj, če se to ujema z nočno delovno izmeno.

(4) Udeleženci določijo v samoupravnem splošnem aktu konkretno višino odstotka iz te točke.

(Spremembo spodnje višine tega odstotka s 30 % na 35 % predlagamo zaradi že sprejetega stališča, da se bodo razponi v sindikalni listi iz leta v leto zoževali.)

13. Delo na dan nedelje

(1) Za delo na dan nedelje gre delavcu dodatek v višini od 35 % do 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas.

(2) Če temeljna ali druga organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost določi dodatek za delo na dan nedelje v enakem denarnem znesku za vse delavce, se v prvem odstavku te točke predvideni odstotek uporabi za izračun skupnega zneska, namenjenega za dodatke za delo na dan nedelje.

(3) Ta dodatek gre pod enakimi pogoji tudi učencem poklicnih šol ter študentom in učencem na praksi.

(4) Udeleženci določijo v samoupravnem splošnem aktu konkretno višino odstotka iz te točke.

14. Delo na dan zveznih in republiških praznikov

(1) Za delo na dan zveznega ali republiškega praznika gre delavcu poleg zakonsko določenega nadomestila in akontacije osebnega dohodka za opravljeno delo na ta dan še dodatek v višini 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas.

(2) Če temeljna ali druga organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost določi dodatek za delo na dan zveznega ali republiškega praznika v enakem denarnem znesku za vse delavce, se v prvem odstavku te točke predvideni odstotek uporabi za izračun skupnega zneska, namenjenega za dodatke za delo na dan zveznega ali republiškega praznika.

3. Ta dodatek gre pod enakimi pogoji tudi učencem poklicnih šol ter študentom in učencem na praksi.

(Črtanje sedanje odstavka (2) predlagamo zato, ker naj bi določila sindikalne liste veljala pod enakimi pogoji za vse udeležence sporazumevanja in družbenega dogovarjanja.)

15. Deljen delovni čas

(1) Udeleženci lahko v svojih samoupravnih splošnih aktih v skladu z določili samoupravnega sporazuma dejavnosti določijo glede na naravo dela poseben dodatek delavcu, ki dela v deljenem delovnem času.

(2) Dodatek za deljen delovni čas znaša največ 320 dinarjev mesečno (burto), če traja prekinitev delovnega časa več kot eno uro, in največ 640 dinarjev mesečno (bruto), če traja prekinitev dve uri ali več.

(3) Ta dodatek gre pod enakimi pogoji tudi učencem poklicnih šol ter študentom in učencem na praksi.

(4) Če delavec dela v deljenem delovnem času samo občasno, se

znesek iz odstavka (2) preračuna na dneve, ko dela v deljenem delovnem času.

16. Dodatek za omejevanje fluktuacije se črta

(Črtanje določila o dodatku za omejevanje fluktuacije predlagamo zato, ker ta dodatek v dosedajni praksi ni izpolnil svojega namena in je tudi v nasprotju z načelom delitve po delu.)

17. Dnevnice za službena potovanja v državi ter stroški prenočevanja

(1) Dnevnice so za vse delavce enake.

(2) Dnevnic znaša:

— za čas odsotnosti od 8 do 12 ur največ ... (sedaj 96 dinarjev);

— za čas odsotnosti nad 12 ur največ ... (sedaj 150 dinarjev).

(3) Stroški prenočevanja na podlagi računa se krijejo največ do ... (sedaj 170 dinarjev). V primeru, da delavec za prenočevanje ne predloži računa, mu gre za prenočevanje največ ... (sedaj 75 dinarjev) za noč.

(4) Udeleženci samoupravnega sporazuma dejavnosti lahko določijo tudi znižano dnevnic, ki znaša za čas odsotnosti od 6 do 8 ur največ ... (sedaj 50 dinarjev). Do tako znižane dnevnice so upravičeni delavci, ki nastopijo službeno potovanje vsaj dve uri pred pričetkom svojega rednega delovnega časa ali pa ga končajo vsaj dve uri po preteku svojega rednega delovnega časa.

(5) Dnevnice in stroški prenočevanja gredo pod enakimi pogoji tudi učencem poklicnih šol ter študentom in učencem na praksi.

18. Dnevnice za službena potovanja v tujino

(1) Dnevnice za službena potovanja v tujino se določijo v višini, ki velja za republiške upravne organe.

(2) Udeleženci samoupravnih sporazumov dejavnosti, ki so pri svojem poslovanju vezani tudi na maloobmejni promet, določijo v svojem samoupravnem sporazumu višino dnevnice za potovanje v maloobmejni prometu, ki traja manj kot 8 ur.

19. Kilometrina

(1) Nadomestilo za uporabo osebnega avtomobila v službene namene — kilometrina — znaša za vsak prevoznik kilometer največ 1,50 dinarjev.

(2) Kilometrine ni mogoče izplačevati v pavšalnem znesku.

20. Terenski dodatek

(1) Terenski dodatek je povračilo za povečane materialne stroške, ki jih ima delavec pri delu na terenu. Tak pogoj nastane, če delavec dela zunaj kraja sedeža organizacije združenega dela in zunaj njegovega stalnega oziroma začasnega bivališča.

(2) Terenski dodatek je pod enakimi pogoji enak za vse delav-

ce. Terenski dodatek gre delavcu od prvega dneva dela na terenu, če je tako delo daljše od enega dne.

(3) Do terenskega dodatka so pod enakimi pogoji upravičeni tudi učenci poklicnih šol ter študenti in učenci na praksi.

(4) Terenski dodatek znaša največ ... (sedaj 70 dinarjev) na dan.

(5) Do terenskega dodatka je delavec upravičen v primeru, ko sta organizirana prehrana in prenočišče na terenu, sicer ima delavec pravico do povračila stroškov po 18. točki sindikalne liste.

(6) Terenski dodatek in povračilo stroškov po 18. točki sindikalne liste se med seboj izključujeta.

Podrobnejše pogoje za pridobitev pravice do terenskega dodatka in njegovo višino določijo udeleženci v svojih samoupravnih splošnih aktih v skladu z določili samoupravnega sporazuma dejavnosti.

(Terenski dodatek je povračilo za povečane materialne stroške, ki jih ima delavec pri delu na terenu. Delo na terenu pa je težji pogoj dela, ki ga je treba opredeliti in ovrednotiti pri delitvi osebnih dohodkov. V praksi se s terenskim dodatkom pogosto izplačuje del osebnega dohodka iz naslova težjih delovnih razmer in ne le povečani materialni stroški. Zaradi tega je delavec oškodovan predvsem v času bolniškega staleža, letnega dopusta in pri določanju pokojninske osnove.

Zato predlagamo spremembo tega določila.)

21. Nadomestilo za ločeno življenje

(1) Nadomestilo za ločeno življenje znaša mesečno največ ... dinarjev (sedaj 1.250 dinarjev).

(2) Delavec ni upravičen do povračila za ločeno življenje, če odkloni primerno družinsko stanovanje v kraju zaposlitve, ali če se je vselil v družinsko stanovanje, družine pa ni preselil.

(3) Pogoje za pridobitev pravice do nadomestila za ločeno življenje in višino nadomestila določijo udeleženci v svojem samoupravnem splošnem aktu.

22. Povračilo stroškov za prihod na delo in odhod z dela

(1) Temeljna in druga organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost lahko povrne stroške za prihod na delo in odhod z dela v višini stroškov prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi na določeni relaciji, s tem da delavec sam prispeva najmanj 40 dinarjev. Ti stroški se povrnejo za prevoz od stalnega ali začasnega bivališča do kraja delovnega mesta. Kjer ni možnosti prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, se lahko obračunavajo stroški prevoza na delo in z dela v višini največ 0,50 dinarjev za prevoznik kilometer.

(2) Povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela gre tudi učencem poklicnih šol ter študentom in učencem na praksi.

(3) Pogoje za pridobitev pravice do povračila stroškov za pre-

(Nadaljevanje na 11. strani)

(Nadaljevanje z 10. strani)

voz na delo in z dela in višino tega povračila, določijo udeleženci v svojih samoupravnih splošnih aktih v skladu z določili samoupravnega sporazuma dejavnosti.

23. Povračilo selitvenih stroškov

(1) Selitveni stroški se povrnejo delavcu ali njegovim družinskim članom, če se preselijo iz kraja dosedanjega stalnega bivališča v drug kraj zaradi dela, upokojitve ali smrti delavca in če je preselitev v interesu temeljne ali druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti. Selitveni stroški se povrnejo upokojujencem tudi za selitev v istem kraju, če izpraznijo družbeno stanovanje, ki so ga dobili v najem pri temeljni in drugi organizaciji združenega dela oziroma delovni skupnosti, kjer so bili zaposleni in je le-ta zainteresirana za izpraznitev tega stanovanja.

(2) Selitveni stroški se povrnejo v višini dejanskih stroškov po predloženih računih in komisijso ugotovljenih upravičenih stroških.

(3) Če je preselitev v interesu organizacije, se lahko delavcu in družinskim članom, ki živijo z njim v skupnem gospodinjstvu, povrnejo prevozni stroški in izplačata največ dve dnevnicji za službeno potovanje v državi.

24. Spodbujanje in organiziranje inovacijske dejavnosti v organizacijah združenega dela

(1) Izhajajoč iz načela, da je inovacijska dejavnost sestavni del rednega poslovanja v organizacijah združenega dela, se bodo organi sindikatov na vseh ravneh svoje organiziranosti zavzemali za praktično uresničevanje tega načela.

(2) Ker ekonomski učinki inventivne dejavnosti pomembno vplivajo na višino dohodka, naj udeleženci v območnih družbenih dogovorih o razporejanju dohodka opredelijo osnove in merila ter določijo postopke, ki bodo spodbujali delavce k organiziranemu razvoju in nagrajevanju dosežkov inventivne dejavnosti.

(3) Osnove, merila in postopke, dogovorjene v območnih družbenih dogovorih o razporejanju dohodka, naj udeleženci konkretizirajo v svojih samoupravnih splošnih aktih, pri čemer naj se dogovorijo, da bodo:

— določili, kateri samoupravni organi oblikujejo politiko inventivne dejavnosti in skrbijo za njeno izvajanje;

— določili naloge poslovnih organov in strokovnih služb na področju inventivne dejavnosti;

— določili taka merila za nagrajevanje izumov, tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in u mestnih opozoril, da bodo odškodnine oziroma nagrade spodbudne in odvisne od doseženih materialnih oziroma nematerialnih koristi za organizacije združenega dela; v sistem nagrajevanja je treba zajeti poleg avtorjev tudi vse druge delavce, ki sodelujejo pri

uresničevanju inventivnega predloga;

— v vsakoletnih gospodarskih načrtih predvideli sredstva za financiranje inovacij;

— uvedli poleg odškodnin oziroma nagrad različne oblike moralnih priznanj, posebno uspešnim avtorjem pa naj organizacije združenega dela nudijo še druge ugodnosti (izreden plačan dopust, podelitev štipendije, izpopolnjevanje v stroki);

— določili evidentiranje vseh vrst stroškov in ekonomskih učinkov inventivne dejavnosti ter spremljanje njihovih praktičnih učinkov;

— določili postopek in način evidentiranja, obravnavanja in uveljavljanja inventivnih predlogov;

— spodbudili interes pri delavcih za inventivno dejavnost prek internih glasil in drugih oblik javnega obveščanja.

25. Izplačila po pogodbah o delu

(1) Delavski sveti temeljnih in drugih organizacij združenega dela oziroma sveti delovnih skupnosti ob sprejemanju periodičnih obračunov in zaključnega računa poimensko obravnavajo izplačila za delo po pogodbah o delu ter ocenijo upravičenost, zakonitost pogodb in izplačil.

(2) Temeljna in druga organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost mora o višini in namenu izplačila za delo po pogodbah o delu obvestiti temeljno ali drugo organizacijo združenega dela oziroma delovno skupnost, v kateri je redno zaposlen delavec, ki je to izplačilo prejel.

26. Nagrade učencem z učno pogodbo

(1) Nagrade učencem z učno pogodbo pripadajo vse leto, tudi v času šolskih počitnic in v času odsotnosti zaradi bolezni.

Nagrade znašajo najmanj:

— v I. letniku... (sedaj 720 dinarjev neto),

— v II. letniku... (sedaj 840 dinarjev neto),

— v III. letniku... (sedaj 1000 dinarjev neto).

(2) Temeljna in druge organizacije združenega dela lahko določijo po merilih v svojih samoupravnih splošnih aktih še dodatne nagrade, odvisno od učenčevega uspeha, in sicer v času praktičnega pouka po doseženem učinku, v času teoretičnega pouka pa po doseženem učnem uspehu.

(3) Nagrada — obvezna in dodatna skupaj — ne sme presegati najnižjega dohodka, določene v tej sindikalni listi.

(4) Razmerje med denarno nagrado in izdatki za prehrano ter stanovanje določa ustrezeni organ občinske skupščine v skladu z zakonom.

Spremenjeno besedilo sindikalne liste obravnava samo nagrade učencev z učno pogodbo, medtem ko so štipendije učencev poklicnih šol predmet družbenega dogovora o štipendiranju. Učenci poklicnih šol, ki dobivajo štipendijo, naj bi bili torej izenačeni z drugimi štipendisti.)

27. Nagrade študentom in učencem na praksi

(1) Nagrade študentom in učencem za obvezno prakso ne smejo biti nižje kot... (sedaj 720 dinarjev) neto mesečno in ne višje kot 60 % povprečnega neto osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu. Konkretno višino nagrade določijo udeleženci v svojih samoupravnih splošnih aktih.

(2) Te nagrade ne izključujejo štipendij.

(3) Osebnosti, ki jih temeljne in druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti izplačajo študentom in učencem, ki niso na obvezni praksi, za njihovo delo v času šolskih počitnic, se štejejo v sredstva osebne porabe, dogovorjena s samoupravnim sporazumom dejavnosti.

28. Namenska sredstva za stanovanjsko gradnjo

(1) Namenski znesek za stanovanjsko gradnjo znaša toliko, kot je sklenjeno v samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za stanovanjsko gradnjo, vendar ne manj kot 6 % in ne več kot 9 % od bruto osebnih dohodkov; v tem so zajeta tudi sredstva za gradnjo dijaških in študentskih domov skladno z družbenim dogovorom o nalogah pri samoupravnem sporazumevanju in združevanju sredstev za gradnjo domov za učence in študente v obdobju 1976—1980.

(Spremembo besedila predlagamo zato, ker nekatere organizacije združenega dela vključujejo prispevek v ceno svoje storitve. Zato menimo, da je v takih primerih nujno potrebno določiti zgornjo mejo.)

29. Izobraževanje

(1) Osnovne organizacije sindikata se morajo zavzemati za ustrezno strokovno organiziranost kadrovskih izobraževalnih služb v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela oziroma v delovnih skupnostih za uresničevanje družbenega dogovora o štipendiranju ter ustvarjati pogoje za splošno strokovno in družbeno izobraževanje in usposabljanje delavcev na podlagi določil občinskih dogovorov o kadrovski politiki in v skladu s samoupravnimi sporazumi o ustanovitvi in delovanju klubov samoupravljalcev.

(2) Osnovne organizacije sindikata so dolžne skrbeti, da udeleženci družbenih dogovorov o razporejanju dohodka v občinah določijo v svojih samoupravnih splošnih aktih merila, s katerimi bodo zagotovili tudi sredstva za financiranje dogovorjenih programov izobraževanja delavcev.

(3) Namenski znesek za izobraževanje znaša najmanj 1,5 % bruto osebnih dohodkov.

(4) Ta sredstva se uporabljajo le za strokovno in družbeno izobraževanje ter usposabljanje delavcev; 0,5 % teh sredstev pa se združuje v sklad za štipendiranje na ravni občine.

30. Oblikovanje družbeno dogovorjenega dela sredstev sklada skupne porabe

(1) Delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela oziroma v delovnih skupnostih oblikujejo sredstva družbeno dogovorjenega dela sredstev sklada skupne porabe tako, da le-ta ne presegajo 70 % višine povprečnega mesečnega (bruto) osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji za preteklo leto, pomnoženega s povprečnim številom delavcem v teh organizacijah ali s številom delavcev ob koncu preteklega leta.

(2) V tako oblikovana sredstva niso všteta namenska sredstva za:

— regres za letni dopust učencev poklicnih šol;

— regres za prehrano med delom;

— stanovanjsko gradnjo;

— gradnjo počitniških domov in rekreacijskih objektov ter njihovo vzdrževanje; ta sredstva znašajo najmanj 10 % izplačanih regresov za letni dopust v tekočem letu;

— preventivno zdravstveno varstvo;

— nagrade ob odhodu v pokoj;

— otroško varstvo;

— humanitarne organizacije;

— pomoč družini delavca, ki je umrl zaradi posledic nezgode pri delu.

(3) Delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela oziroma v delovnih skupnostih, ki dosegajo minimalni poslovni uspeh, kot je opredeljen v samoupravnem sporazumu dejavnosti, oblikujejo sredstva družbeno dogovorjenega dela sklada skupne porabe največ v višini 50 % povprečnega mesečnega (bruto) osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji za preteklo leto.

S tako oblikovanimi sredstvi naj bi zagotovili zlasti regres za letni dopust in nagrade za delo ob odhodu v pokoj v najnižjem znesku te sindikalne liste.

(Predlagane spremembe in dopolnitve v tej točki so nastale za voljo naslednjih razlogov:

— regres za prehrano se skladno z novimi zakonskimi predpisi ne uvršča med materialne stroške, ampak se izplačuje iz dohodka — v tem primeru iz sredstev sklada skupne porabe;

— novi odstavek (3) je nastal zaradi določil samoupravnih sporazumov dejavnosti, po katerih so udeleženci dolžni ob minimalnem poslovnem uspehu opredeliti sorazmerno nižjo višino sredstev družbeno dogovorjenega dela sklada skupne porabe.)

31. Regres za letni dopust

(1) Sredstva regresa za letni dopust so namenjena nadomestilu dela stroškov letnega oddiha predvsem tistim delavcem, ki sami brez solidarnostno združenih sredstev ne morejo kriti teh stroškov ter tudi za skupna vlaganja v razširitev počitniških zmogljivosti.

(2) Sredstva regresa se oblikujejo v višini najmanj... (sedaj 1.000) in največ... (sedaj 1.200)

(Nadaljevanje na 12. strani)

(Nadaljevanje z 11. strani)

dinarjev na delavca, všteti študenti poklicnih šol oziroma učence z učno pogodbo.

Tako oblikovana sredstva se povečajo za morebitne obvezne dajatve.

(3) Osnove in merila za delitev regresa določajo delavci v območnih družbenih dogovorih in samoupravnih splošnih aktih temeljnih organizacij združenega dela oziroma delovnih skupnosti. V samoupravnih splošnih aktih delavci določajo, kolikšen del sredstev regresa združujejo in namenjajo v povečevanje možnosti za aktivno izrabo letnega dopusta ter konkretna merila in osnove za delitev sredstev regresa, upoštevajo ekonomsko-socialne, delovne in zdravstvene razmere delavcev (višino osebnega dohodka oziroma dohodka na družinskega člana, samohranilci, težje delovne razmere, delo na zdravju škodljivih delovnih mestih, zdravstveno stanje itd.).

V teh aktih delavci lahko določijo tudi višino osebnega dohodka oziroma dohodka na družinskega člana, nad katero delavcem glede na njihovo ekonomsko stanje ne pripada regres za letni oddih.

(4) Regresa za letni oddih ni mogoče deliti vsem delavcem v enakem znesku.

(5) Delavec je upravičen do regresa za letni oddih, potem ko pridobi pravico do izrabe letnega dopusta, in to v tisti organizaciji združenega dela oziroma delovni skupnosti, v kateri izrabljuje letni dopust.

(6) Regres za letni oddih gre tudi štipendistom poklicnih šol in učencem za učno pogodbo.

(7) V oblikovanih sredstvih regresa za letni dopust je všteto tudi regresiranje oskrbnega dne.

(Predlagano besedilo je nastalo na osnovi sklepov plenarne seje RS ZSS iz meseca maja letos, kjer smo se dogovorili za stališča v politiki koriščenja in kritja stroškov aktivnega letnega dopusta delavcev.)

32. Regres za prehrano med delom

(1) Organizacije sindikata si morajo prizadevati, da si delavci v temeljni in drugi organizaciji združenega dela oziroma v delovnih skupnostih zagotovijo med delom organizirano toplo prehrano. Za takšno se šteje prehrana, organizirana v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela oziroma delovnih skupnostih, ali prehrana, ki je po dnevni obroki zagotovljena pogodbeno z ustreznim obratom.

(2) Temeljne in druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti regresirajo prehrano med delom, upoštevajo pogoje in težavnost dela, največ v višini... (sedaj 250 dinarjev) mesečno na delavca.

(3) Izjemoma se lahko delavcem, ki jim zaradi narave dela ni možno organizirati prehrane po prvem odstavku te točke, regresira prehrana v obliki vrednostnih bonov za živila v enaki višini kot drugim delavcem. Soglasje za regresiranje prehrane v obliki vrednostnih bonov daje za določen čas občinski svet Zveze sindi-

katov Slovenije, upoštevaje dogovorjene kriterije.

(4) V obliki vrednostnih bonov se lahko regresira prehrana tudi delavcem, ki z zdravniškim potrdilom dokažejo, da imajo predpisano dietno prehrano in če take prehrane ni mogoče zagotoviti med delom.

(5) Do regresa za prehrano so upravičeni tudi učenci poklicnih šol in učenci z učno pogodbo ter študenti in učenci na praksi ter drugi, ki delajo deljen ali skrajšan delovni čas v temeljni in drugi organizaciji združenega dela oziroma delovni skupnosti.

(6) Regresa za prehrano v nobenem primeru ni mogoče izplačevati v gotovini.

(7) Do regresa za prehrano niso upravičeni delavci in drugi, navedeni v tej točki, za tiste dneve, ko niso na delu v temeljni ali drugi organizaciji združenega dela oziroma v delovni skupnosti, to je v času dopustov, bolniškega staleža, službenega potovanja in prostih dni.

(V predlagani spremembi je črtano besedilo: »republiški odbor ustreznega sindikata«, ki je dajal mnenja pred dokončno izdajo soglasja občinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Ker smo v glavnem v letu 1976 zagotovili enotne kriterije v posameznih dejavnostih, bi izdajanje mnenj republiških odborov sindikatov samo podaljševalo postopek.)

33. Preventivno zdravstveno varstvo delavcev

(1) Osnovne organizacije sindikata se morajo zavzemati za ustrešno izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva delavcev temeljnih organizacij združenega dela oziroma delovnih skupnosti, tako da omogočajo redne obdobje preventivne zdravstvene preglede.

(2) Obseg, organizacijo, izvedbo in financiranje zdravstvenega varstva delavcev, poleg že z zakonom določenih pregledov, naj udeleženci konkretizirajo v svojih samoupravnih splošnih aktih. Pri tem je treba upoštevati zdravstveno stanje delavcev, zdravju škodljive težje delovne razmere itd.

(Novo besedilo te točke predlagamo zavoljo usklajevanja povečanih zahtev po preventivnem zdravstvenem varstvu.)

34. Solidarnostne pomoči

(1) Za solidarnostne pomoči se štejejo:

a) pomoč temeljne ali druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti družini delavca, ki je umrl zaradi posledic nezgode pri delu.

Ta pomoč je enaka višini razlike med pogrebnimi stroški po računu pristojne organizacije in zneski, ki jih za ta namen priznavajo zdravstvene skupnosti v svojih samoupravnih sporazumih;

b) denarna pomoč delavcu v primerih daljše bolezni ali ob smrti ožji družini, in to največ v višini neto povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v organizaciji v preteklem letu;

c) enkratna pomoč ob elementarnih nesrečah ali požarih, ki so prizadeli delavca in njegovo družino;

č) enkratne letne obdaritve upokoencev;

d) enkratne pomoči ob nastanku težje invalidnosti;

e) druge solidarnostne pomoči.

(2) Predlog za dodelitev solidarnostne pomoči — razen pod točko a) — daje osnovna organizacija sindikata.

35. Nagrade za delo ob odhodu v pokoj

(1) Nagrada ob odhodu delavca v pokoj znaša najmanj dva in največ tri povprečne osebne dohodke na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, ki ga objavi za vod SR Slovenije za statistiko. Tako oblikovana sredstva se povečajo za obvezne dajatve.

(2) Enak znesek gre ob smrti delavca najožjim družinskim članom.

(3) Udeleženci družbenega dogovora o razporejanju dohodka določijo merila za višino te nagrade. Pri tem se upošteva ob upokojitvi ali smrti priznana delovna doba.

36. Nagrade ob delovnih jubilejih

(1) Če udeleženci v območnih družbenih dogovorih o razporejanju dohodka ali v svojem samoupravnem splošnem aktu določijo nagrade za delovne jubileje glede na delovno dobo, lahko znašajo najvišji zneski teh nagrad:

	Din
— za 10 let delovne dobe	2300
— za 20 let delovne dobe	3450
— za 30 let delovne dobe	4600

(2) Organizacije, ki upoštevajo nagrade za delovne jubileje, jih lahko priznajo tudi delavcu, ki je enega takih jubilejev že dosegel. V takem primeru se lahko izplača nagrada samo za en delovni jubilej.

(3) Konkretno višino ter obliko nagrade za posamezne delovne jubileje določijo temeljne in druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti v svojem samoupravnem splošnem aktu.

Izpuščen je del besedila, ki je zbuja dvome, za katero delovno dobo gre. Spremembo predlagamo zato, ker menimo, da je delavec prispeval svoj delež k povečanju družbenega dohodka s celotno delovno dobo, ne glede na to, v kateri organizaciji združenega dela ali delovni skupnosti je bil zaposlen oziroma je dočkal svoj delovni jubilej.)

Dejavnost LB podružnica Celje

Ljubljanska banka, podružnica Celje je v začetku meseca novembra sklicala novinarsko konferenco, na kateri je seznanila novinarje z nadaljnjim programom njene plodnega dela v korist vseh občanov. O čemu smo že pisali. Tudi o tem je bilo na tiskovni konferenci govora. To je zelo praktična zadeva za vsakega občana. Naj dodamo še, da se računajo imetnikom tekočega računa 7% obresti.

Oglejmo si kaj vse odobrava Ljubljanska banka podružnica Celje našim občanom.

POTROŠNIŠKI KREDITI

— v gotovini do zneska 3.000,00 dinarjev za stroške v zvezi s porodom, boleznijo, smrtjo in preselitvijo z vračilnim rokom do 12 mesecev po 12% obrestni meri, ter brez depozita;

— dijakom in študentom za nakup knjig do zneska 1.000,00 dinarjev do 12 mesecev po 12% obrestni meri ter brez depozita;

— za nakup ožimnice do zneska 3.000,00 din po 6% obrestni meri z vračilnim rokom do 10 mesecev, brez depozita;

— za nakup premoga za posamezno gospodinjstvo do zneska din 5.000,00 z vračilnim rokom do 10 mesecev po 12% obrestni meri, brez depozita;

— za nakup industrijskega blaga, všteti tudi gradbeni material do zneska 30.000,00 din za dobo 24 mesecev po 12% obrestni meri ter plačilo 10% depozita;

— za nakup osebnega avtomobila do zneska din 50.000,00 za dobo 36 mesecev po 12% obrestni meri ter plačilo 20% depozita;

— za nakup osebnega avtomobila vojaškim invalidom do zneska v skladu z uredbo o potrošniških kreditih z vračilnim rokom do 5 let po 12% obrestni meri in 10% depozitov v gotovini.

Kratkoročne kredite samostojnim obrtnikom za obratna sredstva do 1 leta po 11% obrestni meri.

Kredite občanom na osnovi vezave domače ali tuje valute za pospeševanje gospodarskih dejavnosti po 11% obrestni meri. Višina posojila znaša 250% od vezanega zneska. Če pa občan proda konvertibilno valuto in veže dinarsko protivrednost, pa znaša posojilo 320% vezanega zneska.

Stanovanjska posojila občanom na podlagi vezave domače ali tuje valute po 11% obrestni meri pri čemer znaša višina posojila 250% od vezanega zneska. Pri prodaji konvertibilne valute in vezavi dinarske protivrednosti pa znaša višina posojila 320% od vezanega zneska.

Kredite občanom za stanovanjsko in komunalno graditev na podlagi pravilnika po katerem je občan na razpolago sistem varčevanja, po katerem lahko občan varčuje od 24 do 60 mesecev in na podlagi tega dobi posojilo po nižji obrestni meri in sicer po 4%.

Dolgoročne investicijske kredite po poslovni politiki banke do 5 let zasebnim obrtnikom za njihovo dejavnost in sicer za gradnjo poslovnih prostorov in nakup opreme po 12% obrestni meri do zneska 150.000,00 dinarjev.

Odgovornost delavca na delu

Osnutek zakona o združenem delu določa obveznosti drugih subjektov v združenem delu na pram sindikalni organizaciji, izhajajoč iz ustavnih funkcij sindikata v združenem delu. Ena od teh funkcij je udeležba sindikata v uveljavljanju in uresničevanju odgovornosti delavca pri delu na osnovi sporazuma, katerega podpisuje sindikalna organizacija na osnovi obveznosti iz statuta zveze sindikatov Jugoslavije. Odtod je interes sindikata, da ugotavlja kakšne so rešitve dane v tem predlogu, v osnutku zakona o združenem delu s stališča vloge sindikata pri ugotavljanju in uresničevanju odgovornosti delavca v združenem delu.

Rešitve, katere so predvidene v osnutku zakona o odgovornosti delavca na delu izhajajo iz **ustavnih načel po katerem so delavci v združenem delu in družbi neposredno enakopravno in vzajemno odgovorni drug drugemu. Delavec je osebno odgovoren za vestno izvrševanje delovnih obveznosti in za kršitev delovne discipline, če jo je kršil po svoji krivdi.**

Za kršitev delovne discipline delavec odgovarja disciplinsko in materialno temeljni organizaciji (168. člen Zakona). V TOZD so delavci dolžni, da uredijo pravice in dolžnosti ter odgovornost s samoupravnim splošnim aktom. V samoupravnem sporazumu je nujno urediti obveznosti delavca na delu, njegovo odgovornost za kršitev delovnih obveznosti in povzročeno škodo. Natančno določiti kaj so lažje in kaj težje kršitve, nadalje določiti postopek in ugotavljanje kršitve.

Člen 169 določa, da se mora v samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih urediti v skladu z zakonom kot hujše kršitve delovnih in drugih obveznosti neizpolnitev ali nevestno, nepravilno, neustrezno in malomarno izpolnjevanje delovnih in drugih obveznosti; kršitev predpisov o zavarovanju pred požarom, eksplozijo ali drugimi naravnimi nesrečami, nezakonito razpolaganje z družbenim premoženjem in drugega nezakonitega delovanja; dajanje netočnih podatkov, če je to bistveno za odločanje v TOZD, če da odgovorni organ napačne podatke, s katerimi se delavec prevzame glede pravic, ki jih uveljavlja v združenem delu; opustitev dejanja s čimer se ovira ali onemogoča delovni proces ali upravljanje v TOZD; zlorabi položaja ali prekoračitev dajanja pooblastila, omogočanje delavcu, da ima vpogled v listine in poslovanje TOZD, s čimer je potrebno, da bi uveljavil svoje pravice; opustitev ukrepov ali nezadostni ukrepi za njihovo varstvo, sprejemanje delavcev v nasprotju s tem zakonom, odklonitev dela ali delovnih nalog, če za to ni upravičenih razlogov, neupravičena poraba sredstev, zaupana delovcem za opravljanje dela; prihajanje na delo v vinjenem stanju ali uživanje alkohola ali drugih narkotičnih sredstev, ki zmanjšujejo zmogljivost za delo; povzročanje nereda ali pretepa v TOZD, neopravičeni izostanek z dela, kršitev poslovne, vojaške ali druge z zakonom ali

samoupravnim splošnim aktom določene tajnosti.

V praksi se dogaja, da posamezni delavci, kateri so združili svoje delo z ostalimi delavci v TOZD ne izvršujejo svojih delovnih obveznosti ali zlorablajo zaupanje ostalih sodelavcev, ter se ne držijo sprejetih obveznosti in se včasih posamezniki prilaščajo skupne imovine in na ta način oškodujejo svoje sodelavce, zato je tudi novi zakon o združenem delu določil postopek za ugotavljanje kršitve delovne obveznosti, katerega lahko sproži DS TOZD, individualni poslovni organ, samoupravna delavska kontrola, družbeno-politične organizacije in družbeno-politične skupnosti in sindikalna organizacija.

Za izrekanje disciplinskih ukrepov, ki jih določa čl. 170 Zakona, ti so opomin, javni opomin, razporeditev na drugo DM, denarna kazen in prenehanje lastnosti delovnega razmerja (Zakon o združenem delu v 172 in 173 čl.) določa organ za izrekanje disciplinskih ukrepov in način volitev teh organov.

(Nadaljevanje s 7. strani)

Če je določena točka v prostoru trajno enakomerno osvetljena, govorimo o časovni enakomernosti. Vzrok ne enakomernosti razsvetljave je večkrat prešibka električna napeljava, zato ker med večjo obremenitvijo napetost preveč pade. Pogosto pa povzroča časovno neenakomernost nizka frekvenca izmenične napetosti.

Bleščanje je lahko trajno ali prehodno in ga ne povzročata samo velika svetilnost in svetlost svetlobnega vira, temveč tudi preveliki kontrasti v zornem kotu očesa. Bleščanje občutno zmanjšuje vidnost očesa in s tem tudi storilnost delavca. Pri delu smo negotovi, zato lahko pride do nesreče.

Barva svetlobe ima močan psihološki in fiziološki vpliv, zato težimo za tem, da se umetna razsvetljava čim bolj približa dnevni.

Lastnosti razsvetljave morajo zadovoljiti naslednje zahteve:

- dobro vidno delovanje,
- čim manjše utrujanje oči,
- čim večjo varnost pri delu,
- čim večjo miselno koncentracijo in vidno nalogo,
- čim večji občutek udobnosti in razpoloženja.

Minimalne lastnosti razsvetljave predpisujejo JUS U. C 9.100-1962.

OSVETLJENOST

Osvetljenost je količnik svetlobnega fluksa, (svetlobni tok) ki pade na element površine in površine tega elementa.

Osvetljenost merimo v luksih (lx). Merilna priprava je luksmeter.

NAČIN RAZSVETLJAVE

Neposredna razsvetljava.

Pri neposredni razsvetljavi je usmerjen skoraj ves svetlobni tok v določeno smer — navzdol.

Pretežno neposredna razsvetljava.

Novosti, ki jih ta zakon prinaša so v tem, da se v TOZD volijo disciplinske komisije, katere se volijo na isti način, kot delavski svet. Eno četrtino članov disciplinske komisije imenuje zbor združenega dela občinske skupščine, komisija mora imeti neparno število.

Zakon dovoljuje možnost, da se voli skupna disciplinska komisija za vse TOZD, ta je na nivoju delovne organizacije. V takšno komisijo vsaka TOZD voli enako število članov. Predsednika disciplinske komisije volijo delavci v vseh TOZD. Tudi to komisijo sestavljajo člani voljeni v TOZD in eno četrtino določa zbor združenega dela.

Član disciplinske komisije iz TOZD iz katere je delavec proti katerem se vodi disciplinski postopek, mora biti obvezno navzoč v delu komisije. Zakon določa, da disciplinska komisija mora imeti svojega strokovnega tajnika, kateri mora praviloma imeti pravno izobrazbo.

Člen 176. določa, da se mora delavcu vročiti zahteva za začetek

postopka. Delavec mora biti zaslišan in mu je treba omogočiti zagovor.

V členu 177 so določila o delu komisije, povdariti je nujno, da delavski svet na zahtevo delavca ali vlagatelja lahko sklep komisije potrdi, spremeni ali razveljavi. V kolikor delavec ni zadovoljen s sklepom DS, lahko v roku 30 dni sproži postopek pred sodiščem združenega dela.

Statut zveze sindikatov Jugoslavije izhajajoč iz ustavnih določil in vloge sindikata v borbi za uresničevanje odgovornosti odnosov pri delu, je zadolžil osnovne organizacije sindikata, da sprožijo iniciativo, dajejo predloge, sodelujejo v sklepanju samoupravnih sporazumov v medsebojnih odnosih delavcev pri delu in da te sporazume predpisujejo.

Osnovna organizacija sindikata v TOZD in delovni organizaciji varujejo samoupravne pravice delavca in istočasno se borijo proti nedelu, nedisciplini in nepravilnemu izvrševanju delovnih nalog. Pratinkear Stevo

Razsvetljava na delovnem mestu

Večji del svetlobnega toka je usmerjen navzdol, manjši del pa navzgor.

Prosto sijoča razsvetljava.

Svetlobni tok se razpršuje v vse strani enakomerno.

Pretežno posredna razsvetljava.

Večji del svetlobnega toka je usmerjen navzgor, manjši del pa navzdol.

Posredna razsvetljava.

Ves svetlobni tok je usmerjen v strop in stene, od koder se odbija v prostor.

Neposredno razsvetljava izbere mo za visoke dvorane in obratne prostore s temnim stropom in temnimi stenami, v katerih se opravlja delo, pri katerem so zaželeno močne sence.

Pretežno neposredna prosto sijoča in pretežno posredna razsvetljava sta primerni v stanovanjih, pisarnah, risalnicah, laboratorijih in delavnicah, ki imajo svetle strop in stene in kjer želimo doseči dobro razsvetljava vsega prostora.

Posredna razsvetljava na splošno in primerna za delovne prostore in jo uporabljamo predvsem v večjih dvoranah, avlah in podobno. Pogoji za uporabo posredne razsvetljave pa so svetle stene in svetel visok strop.

VRSTE RAZSVETLJAVE

Razsvetljava je lahko samo splošna ali pa splošna in krajevna.

Splošna razsvetljava je boljša, ker je prostor enakomerno razsvetljen in se oko ne utruja, ker se mu ni treba pri vsaki spremembi smeri pogleda prilagajati na novo.

RAZSVETLJAVA IN PRODUKTIVNOST

Raziskave in izkušnje v industriji kažejo, da lahko z zboljšanjem

lastnosti razsvetljave dvignemo produktivnost dela od 5 do 50 %. Stroški rekonstrukcije se hitro vračajo. Harrison je npr. v tovarni Timken Roller Bearing Co., Columbus, ZDA, samo s povečanjem osvetljenosti ugotovil naslednje naraščanje proizvodnje:

Osvetljenost v luksih	Porast proizvodnje v %
50	0
60	4
130	8
200	12,5

RASVETLJAVA IN NEZGODE PRI DELU

Raziskave so pokazale, da ima razsvetljava velik vpliv na nezgode pri delu.

V Veliki Britaniji so ugotovili na podlagi proučevanja prijavitelj o nezgodah pri delu, da se je v letnih mesecih — ob naravni razsvetljavi in ustreznih visokih vrednostih osvetljenosti — v eni uri zgodilo povprečno 7,16 % nezgod, pozimi pri umetni razsvetljavi in ustreznih nižjih stopnjah osvetljenosti pa 12,32 % nezgod, tj. za 71 % več.

ZDRAVSTVENO VARSTVO

Sodelovanje pri oblikovanju delovnega mesta v zvezi z ustrežno razsvetljavo je imperativ bodočnosti.

Če bodo delavci izpostavljeni infrardečim žarkom ali ultravijoletnim žarkom, oz. če bodo delali ob neustrezni razsvetljavi, so potrebni vestni zdravniški pregledi pred nastopom službe in obdobjni zdravniški pregledi.

Včasih je potrebno skrajšati delovni čas ali menjati delovno mesto.

Dr. Vrhovnik Vekoslav

Čuvajmo naše zdravje

RAK NA MOŠKIH SPOLOVILIH

Doslej smo objavili že več člankov o rakavih obolenjih, ki so jih napisali naši znani specialisti, zdravniki, ki se povsod, kjer le morejo, trudijo, da bi ljudje čim več vedeli o rakastih obolenjih in se jih tako kolikor je le mogoče obvarovali. Tokrat objavljamo prispevek mr. sc. Janeža Kuhelja, specialista radioterapevta iz Onkološkega inštituta v Ljubljani.

Najbolj pogosten rak na moških spolovilih je rak na prostati (podmehurnice). Prostata leži pod mehurjem, oklepa sečnico in doseže v puberteti pod vplivom moških spolnih hormonov svojo normalno velikost. V starosti, ko se količina moških spolnih hormonov spreminja, se prostata poveča in pri tem lahko povzroča značilne težave pri puščanju seča. Govorimo o starostnem povečanju ali hipertrofiji prostate.

Rak na prostati je predvsem bolezen starejših let; po 60. letu starosti je med prvimi petimi najčeščimi rakavimi obolenji pri moških. Bolezen poteka včasih tako skrito, da jo odkrijemo šele pri raztelesenju zaradi drugih bolezni umrlih moških ali pri operaciji starostno povečane prostate. V tem primeru je rakavo tkivo navadno vidno pod mikroskopom in ne povzroča nobenih težav. Ne vemo, koliko časa lahko bolezen ostane na tej stopnji; niti ne vemo, zakaj prične rasti in delati zasevke. Izkušnja je pokazala, da so pri nastanku raka na prostati pomembni moški spolni hormoni. Bolezen se nikoli ne razvije pri moških, katerim so bila v mladosti poškodovana ali odstranjena moda, ki tvorijo moške spolne hormone.

Malo bolj napredovani rak na prostati povzroča v začetku enake težave kot starostno povečana prostata. To pa je lahko nevarno, ker se ravno v tako povečani prostati posebno pogosto razvije rak. Kasneje se pojavijo pri bolniku še bolečine v mehurju, ki jih pogosto spremlja vnetje mehurja, in bolečine v danki s težavami pri iztrebljanju. To lahko opozarja, da se rak vrašča v mehur in danke, ki ležita neposredno ob prostati. Niso pa nujna vsa ta znamenja, saj se bolezen včasih iz majhnega žarišča v prostati že kar kmalu razseje po telesu, predvsem v kosti, in povzroči revmatičnim bolečinam podobne težave. Pri razraščanju zasevkov pride do uničenja kostnega mozga, ki tvori krvne elemente. Posledica tega je propadanje in slabokrvnost. Če zasevek uniči dovolj kostnega tkiva, pride lahko že pri manjšem naporu do preloma kosti.

Bolnik, ki ima katerokoli od opisanih težav, mora takoj k zdravniku, ki bo z otipanjem prostate skozi danko in s krvnimi preiskavami sum potrdil ali ovrgel in po potrebi bolnika čimprej poslal na pregled k specialistu, ki se ukvarja s tem rakom. Le-ta napravi še dodatne preiskave, predvsem pa skuša dobiti tkivo s punkcijo ali z izrezom iz sumljivega mesta, ker je mikroskopska diagnoza edina zanesljiva.

Brž ko je sum na raka potrjen, moramo nemudoma pričeti ustrezno zdraviti. Če gre za ome-

njeno bulo, ki jo lahko odstranimo operativno, zadostuje temeljita operacija bule. Ker pa vemo, da je bolezen le redko omejena in se rada kmalu razseje po kosteh, je zdravljenje še bolj zanesljivo, če odstranimo tudi moda. Gre namreč za tumor, ki je v mnogih primerih v svoji rasti odvisen od moških spolnih hormonov. V primerih pa, kjer tumorja zaradi njegove obsežnosti ali oddaljenih zasevkov ne moremo več operirati, zdravimo raka na prostati z obsevanjem, kastracijo in uporabo ženskih spolnih hormonov. Prav tako zdravimo tudi večje zasevke. Manjše kostne metastaze pa si prizadevamo uničiti z vnašanjem radioaktivnih snovi v zasevke.

Usoda bolnika z rakom na prostati je odvisna predvsem od zgodnje diagnoze in pravičnega zdravljenja. Zato moramo poznati zgoraj opisana znamenja; če jih opazimo, moramo čimprej poiskati zdravniško pomoč. Ta znamenja pogosto niso očitna; zdravnik naj bo tisti, ki naj jih kar najhitreje oceni. Omenjenega raka na prostati z operacijo lahko popolnoma ozdravimo. Razširjene in razsejane oblike raka pa lahko več let uspešno zdravimo s hormoni in tako omogočimo bolnikom bolj ali manj normalno življenje.

Rak na modu je manj pogosten kot rak na prostati. Je predvsem bolezen mlajših moških, najčešče v starosti od 20. do 45. leta.

Pravega vzroka za nastanek raka na modu tudi še ne poznamo. Pogosto se razvije v tistih modih, ki zastanejo v trebušni votlini. Ko otrok še raste v materinem telesu, se moda spuščajo iz trebušne votline v modnik, kjer so navadno ob rojstvu. V trebušni votlini pa se pod vplivom neustreznega okolja zaostalo moda rado rakavo spremeni. Zato dekcu, pri katerem ob rojstvu ne najdemo v modniku obeh mod, spravimo z operacijo le-te v pravilni položaj, kar pomeni varnostni ukrep zoper raka.

Modi sta žlezi, ki sta na lahko dosegljivem mestu, tako da opazimo v njih že majhno oteklino. Bulo, ki sprva ne povzroča nobenih težav in je ponavadi prvo znamenje rakave rasti, pogosto prikrije spremljajoče vnetje mod ali vodna kila, kar zaveže včasih celo zdravnike v nepravilne diagnoze. Zato moramo takrat, ko se pojavi v modih bula, ki ni neposredna posledica poškodbe ali vnetja, vedno poiskati zdravniško pomoč. Bule v modu so pogosto rakavega izvora, zaradi česar ne smemo odlašati z operacijo. Med samo operacijo izrežemo košček bule, ga pregledamo pod mikroskopom in tako brez nepotrebne izgubljanja časa ugotovimo vrsto obolenja. Če gre za rakavo

obolenje, je treba modo odstraniti. Ker se rak lahko zaseje v bezgavke, obsevamo po operaciji z ionizirajočimi žarki celotno površje mezigovnic in bezgavk, skozi katere odteka meza iz mod, ali pa ga operativno odstranimo. Ker je rak na modu zvečine zelo občutljiv za obsevanje, s takim zdravljenjem pri dovolj zgodaj odkriti bolniku lahko dokončno ozdravimo. Včasih pa je bolezen, ko pride bolnik na zdravljenje, že razsejana v oddaljenih organih, navadno v pljučih. Pri takih bolnikih je seveda prav malo upanja na ozdravitev, vendar pa bolezen lahko z obsevanjem zadržujemo in bolniku tako olajšamo težave. V zadnjih letih pri teh bolnikih obsevalno zdravljenje uspešno dopolnjujemo s citostatiki. Bolniku dajemo ta zdravila, ki zaustavljajo rast rakavih celic. Žal pa citostatiki vplivajo tudi na zdrave celice in jih poškodujejo. Zato je zdravljenje težko in navadno uspemo bolezen zavreti le za nekaj mesecev.

Rak na moškem spolovilu je zelo redko obolenje, ki se pojavlja predvsem v starejših letih. Splošno mnenje je, da pospešuje bolezen neustrezna higiena. Pogosteje jo najdemo pri prirojenih

zoženih kožicah na moškem spolovilu (fimozah). Narodi, pri katerih je obrezovanje otrok verski običaj, praktično te vrste raka ne poznajo. Obrezovanje namreč prepreči zastavljanje izločkov in omogoči lažje čiščenje moškega spolovila.

V začetku je rak spolnega uda neznatna ranica, ki se ne zaceli. Ščasoma se poveča ali pa se spremeni v bulo. Tako napredovana bolezen lahko povzroča težave pri puščanju vode in postopno razpadanje uda. V zrastleh se pojavljajo povečane trde bezgavke, ker se vanje zasejejo rakave celice.

Bolezen napreduje počasi. Spremembe, ki zaradi nje nastanejo pa so dovolj jasne, da jih lahko vsak bolnik spozna. S pregledom izrezanega koščka pod mikroskopom lahko raka tudi tu zanesljivo ugotovimo. Zdravljenje v začetku ni težko, saj navadno zadostuje temeljito rentgensko obsevanje. Se vedno pa najdemo bolnike, ki se sramujejo ali boje svoje bolezni in ne pridejo pravočasno k zdravniku. Tudi pa je možno bolezen ozdraviti samo z operacijo, ki zahteva odstranitev uda in bezgavk v zrastleh. Oddaljeni zasevki so pri tej bolezni zelo redki; zato bolnik lahko upa, da bo ozdravel, če se seveda rak krajjevo in v bezgavkah še ni preveč razrazil. Če bolezen pravočasno odkrijemo in jo ustrezno zdravimo in tako pozdravimo, se ponavadi ne ponovi. Vendar pa morajo taki bolniki zaradi varnosti prihajati na občasne zdravniške preglede.

SLG CELJE V PRIHODNJE

SLG Celje je uspešno začelo letošnjo sezono s postavitvijo SALEMSKIH CAROVNIC Arthura Millerja v režiji Francija Križaja. Delo je pri občinstvu doživelo izredno lep uspeh. Uspešen začetek naj bi zagotavljal sezoni, ki ne bi nihala, marveč ostala na doseženi ravni in nenehno preseganju že doseženega. Kvaliteten izbor del, ki so v repertoarju, in angažiranje dobrih sodelavcev, ob marljivem delu maloštevilnega celjskega ansambla, nam bo to omogočilo.

Za nami je BITEF, mednarodni gledališki festival v Beogradu, na katerem je letos gostovalo znamenito »Gledališče narodov« in na katerega je bilo povabljeno tudi celjsko gledališče s predstavo Dušana Jovanovića »Igrajte tumor v glavi in onesnaženje zraka«. Že sam nastop na tako uglednem festivalu, kakor je Gledališče narodov, bi zaslužil — vsaj v lokalnem tisku — vsaj minimalno publiciteto. Pa naj bo skromnost, prava ali pogojena v okoliščinah, tudi odlika našega prizadevanja v slovenski kulturi, eno drži: od 11. do 28. septembra so slednji večer nastopali v Beogradu velikani sodobnega gledališča, ne bomo jih naštevati, povejmo le to, da je bilo po glasovanju publike postavljeno celjsko gledališče na sedmo mesto!

Čaka nas še eno gostovanje, v Trstu. Od 30. novembra do 5. decembra bomo gostovali v Gorici in pa v Stalnem slovenskem gleda-

lišču Trst s Cankarjevim »Pohujšanjem v dolini šentflorjanski«, ki je gotovo med našimi najlepšimi dosežki zadnjih let. To delo je posneto tudi za ljubljansko TV, poleg Skofičevega »Gospoda s Preseka«. S tržaškim gledališčem je dogovor o medsebojni abonmaji izmenjavi. V okviru celjskega abonmaja se bodo Tržacani predstavili z odlično postavitvijo Leskovečevih »Dveh trgov« v režiji Jožeta Babiča. To gostovanje bo realizirano v drugi polovici sezone.

Trenutno pripravljamo troje del: ZGODBO O TOVARIŠU TITU, MOŠKO ZADEVO in pa LEPE ČASE, ZLATE KRASE. Režiserji teh del so Božo Sprajc, Ljubiša Ristić in pa Miran Herzog. Vsa tri dela bodo uprizorjena še pred Novim letom.

Emailjirec

Casopis izhaja dvakrat mesečno kot glasilo delovne skupnosti EMO - Celje in ga prejemajo člani te delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor: Emil Ječič, Eric Kotnik, Danilo Kralj, Jože Keber in Vlado Pratner. Glavni in odgovorni urednik: Emil Ječič. Naslov uredništva Celje, Mariborska 86, telefon 23-921, interna 238. Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen plačevanja davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 22. 5. 1973). Tisk in klišaji AERO Celje

RAZGLEDNICE MESECA

Delavci TOZD tovarna frit so zadovoljni, ker jim ni treba toliko fizično garati kot doslej. Posebna cisterna firme HEYE GLAS iz Nemčije pripelje kremenčev pesek in živec in z njim direktno napolni cisterno v topilnici.

Skupna seja občinskega odbora sindikata delavcev kovinske industrije Celje in predsedstva konference OOS EMO dne 28. oktobra je pokazala, da je sodelovanje izvedeno na tak način zelo koristno in učinkovito. Pogovorili so se o razmerah v EMO in poslovanju v kovinski industriji nasploh ter sprejeli konkretne sklepe.

V začetku meseca so nas obiskali naši rojaki s Koroške. Ogledali so si tovarno in nam v razgovoru marsikaj povedali. Priporočajo nam, naj govorimo v nemških trgovinah v Avstriji slovensko. S tem bomo pomagali, da dobijo zaposlitev Slovenci.

Osnovnošolsko izobraževanje v EMO

Po končanem vpisu v osemletko je bilo iz petih TOZD številčno stanje 146 slušateljev. Predavanja so se pričela s prvim septembrom. Začetno spoznavanje slušateljev s študijem in uvodna predavanja so povzročila prvo selekcijo. Nekaj slušateljev je od študija odstopilo. Vzrokov za odstop je bilo več, čeprav so bili nekateri vzroki nerazumljivi, so bile odjave v začetku kaj pogoste. Upamo pa, da se bodo glede na uspeh prve skupine prijavili za osemletko v spomladanskem roku novi slušatelji. Za te bodo veljale še ugodnosti, kot že za obstoječo skupino. Izvedba študijskega programa pa bo lažja, ker je s pridobitvijo prostorov na stari TŠ v Celju odpadla prostorska stiska. Spodaj navajamo končno številčno stanje slušateljev po razredih.

	število slušateljev
5. razred	13
6. razred	26
7. razred	37
8. razred	35
skupaj:	111

Po dobrih dveh mesecih so se predavanja za nekatere predmete že končala. Obisk na predavanjih je bil nadpovprečen. Skoraj vsi slušatelji so se prijavili na prve izpitne roke. V večini so izpite uspešno položili. Spodaj navajamo uspešno položene izpiti iz predmetov po razrednih.

	slušateljev
5. razred, matematika, uspešno položilo	7
6. razred, biologija, uspešno položilo	21
7. razred, kemija, uspešno položilo	29

Skoraj večina slušateljev poslušala vsa predavanja, torej predavanja za svoj letnik in predavanja za višje letnike. Omogočeno jim je tudi polaganje izpitov. Nekaj slušateljev je takorekoč predčasno položilo izpite za letnike, v katere bodo šele vpisali. Najbolj marljivi bodo lahko z minimalnim podaljšanjem šolskega leta končali dva razreda, oziroma en razred, z že nekaj opravljenimi izpiti naslednjega razreda.

NOVO V KNJIŽNICI

- »BLECH« 23(1976)9 Coburg
- »DIN-MITTEILUNGEN« 55(1976)10 Berlin
- »DESIGN« (1976)9 London
- »FORDERN UND HEBEN« 26(1976)11 Mainz
- »GESUNDHEITS-INGENIEUR« 97(1976)9, 10 München
- »HEIZUNG« 11(1976)9 Stuttgart
- »INDUSTRIE ANZEIGER« 98(1976)75-82 Essen
- »INDUSTRIE LACKIERBERIEB« 44(1976)9 Hannover
- »KLIMATECHNIK« 18(1976)9 Stuttgart
- »KONSTRUKTION« 28(1976)9 Berlin
- »MITTEILUNGEN DES VEREINS DEUTSCHER EMAILFACHLEUTE« 24(1976)9 Hamburg
- »NEUE VERPACKUNG« 29(1976)9 Berlin
- »OL UND GASFEUERUNG« 21(1976)9 Stuttgart
- »QUALITÄTS UND ZUVERLÄSSIGKEIT« 21(1976)8, 9 Berlin
- »SANITAR + HEIZUNGSTECHNIK« 41(1976)9 Düsseldorf

(Nadaljevanje na 16. strani)

ZAHVALA NAŠEMU KOLEKTIVU

V uredništvu smo prejeli pismo tovariša Smaje Handžar iz Mostarja, Rude Hroznice 6. Pismo vsebuje zahvalo našemu kolektivu in ga objavljamo tako kot je napisano.

Molim vas da objavite ovu moju zahvalnicu. Naime o čemu se radi? Ja sam oko polovice meseca augusta točnije 17. 8. o. g. kontaktirao sa Servisom tvornice »EMO« Celje, a radilo se o opravci mi ekspres lonca »EKONOM« od sedam litara. Taj lonac sam skupa sa pismom poslao u navedeni servis. I na moje i njihovo zadovoljstvo opravljen u kratkom roku i dostavljen mi. Ja sam napomenuo, da mi taj lonac dostave skupa sa papirima i ostalim dokumentima, a da platim pouzećem na pošti Mostar. Sma-

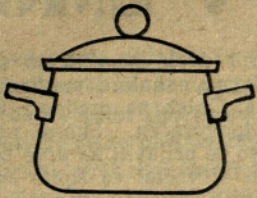
tram da ovaj gest zasluuje svaku pohvalu, kako mene tako i ostalih ljudi potrošača njihovih proizvoda. Te vas učtivo molim da objavite ovaj moj tekst, kako bi ljudi vidili da imamo naprednih kolektiva kod nas. A ja skromno smatram, da se samo ovakvim radom može ići naprijed u prosperitet, kako kolektiva tako i cijele zajednice. Jer ako je jedan kolektiv tako revnosan na poslu i prema svojim proizvodima, to mora da otvara vidike i osvaja tržište.

Smatram kao građanin Socijalističke Jugoslavije, da mi je dužnost da objavim ovakav pohvalni podhvat.

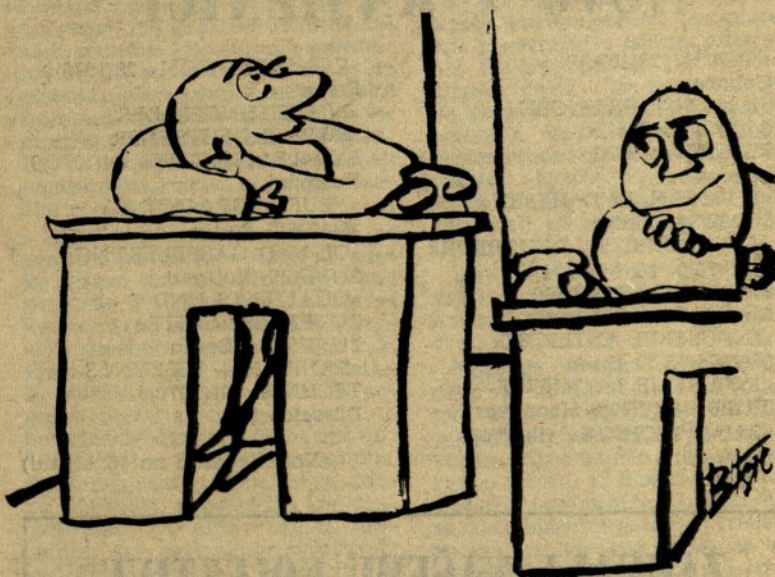
Uz mnogo uspjeha u daljem radu i novih dostignuća želi vam.

Smajo Handžar
Mostar, 22. 9. 1976.

Križanka

				EMO	GEOMETR. POJEM	8	AVSTRAL. MEDVED	ODTISEK	MESTO NA OTOKU TAVANU	EMO	AMERICIJ	DOMAČI PRAZNIK	ENKA EMOJKA	RAVNIHA
				PETELIN						ANGL. M. MERA				
				STOJEČE OSLEDALO						GRŠKA ČRKA				
SESTAVA IJ	CELOTA PRAVNIH PREDPISOV	RIJEKA SOVJETSKI VODITELJ			MLINAR. ŽENA						LIVANJE			
					DODATEK POGODBI						DELI OBLEK			
KRAJŠI NALIV						ŽIDOVSKI KRALJ				OSEBA IZ BIBLIJE				
						IRIDIJ				VIOLINIST OZIM				
PREBIVAL- CI REKE							EBAN	GRŠKA BOŠINJA ZMAGE CIGAN					HRVAŠKI „PETROL“	DEL TEDHA
ŽENSKO IME					DRŽAVNA BLAGAJNA				GALIJ			KRAT. ZA „IDEM.“		
					ATLET. KLUB				RENIJ			„ILJIČ ČAIKOVSKI“		
STROJNI ELEMENT							BOROV LES							
OKRASNI KAMEN KALCEDON							AMERIKA- NEC							

Humor

Sanjal sem o visoki produktivnosti...

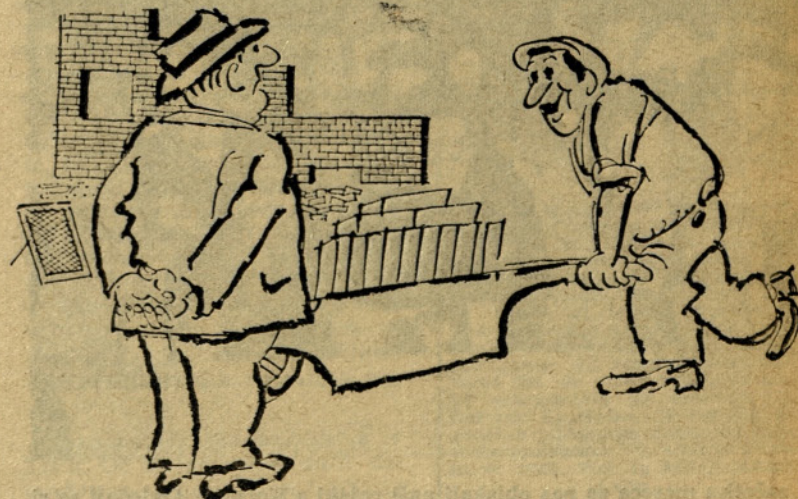
Novo v knjižnici

(Nadaljevanje s 15. strani)

- »SBZ, SANITAR- TECHNIK, HEIZUNGS- u. LUFTUNGSBAU« 31(1976)17, 18, 19 Stuttgart
- »SCHWEISSTECHNIK« 26(1976)9 Berlin
- »SCHWEISSEN UND SCHNEIDEN« 28(1976)9 Düsseldorf
- »DER SIEBDRUCK« Lübeck
- »SPRECHSAL FÜR KERAMIK GLAS EMAIL SILIKATE« 109(1976)9 Coburg
- »VDI ZEITSCHRIFTEN« 118(1976)17, 18, 19 Düsseldorf
- »TEHNIKA« 26(1976)10 Beograd
- »WERKSTATT UND BETRIEB« 109(1976)9 München
- »ZIS MITTEILUNGEN« 18(1976)9 Halle (Saale)

Veste kaj, ta svoj izum nesite raje v Nemčijo ali kam drugam, pa ga bomo tam kupili, ker bo imel višjo ceno...

Janez, kaj nisi v bolniški?! Seveda sem in se takole rekreiram...

ZAHVALA

Ob bridki izgubi moje tele

JULIJANE CVIKL

se prav iskreno zahvaljujem vsem prijateljem in znancem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti in darovali vence in cvetje.

Posebna zahvala sindikalni organizaciji EMO za izraze sožalja, venec in veliko razumevanje v dneh žalosti.

Žalujoča nečakinja
Štefka in ostalo
sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni in bridki izgubi mojega dragega moža

KARLA KRAČUNA

se prav lepo zahvaljujem vsem prijateljem in znancem za darovane vence in cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala godbi na piha-
la EMO za igrane žalostinke
ob njegovem grobu.

Žalujoča žena Justa

ZAHVALA

Ob bridki izgubi moje drage mame

JOŽICE PETRIČ

se prav iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD orodjarna ter vsem prijateljem in znancem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti ter darovali vence in cvetje na njen grob.

Iskrena hvala godbi na piha-
la EMO za igrane žalostinke in izraze sožalja.

Žalujoči sin Martin